

Et Stavanger for alle!

**FORSLAG TIL ARBEIDSPROGRAM FOR
STAVANGER SOSIALISTISK VENSTREPARTI
2019-2023**

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

Tema:	Side:
Et Stavanger for alle	4
Kunnskap, utdanning og oppvekst	5
Barnehage	5
Ressurssenteret for styrket barnehagetilbud	5
Framtidsskolen – en inkluderende fellesskole	6
Ungdom	7
Seksualundervisning	8
Barnevernet	8
Kunnskapsbyen	10
Mindre forskjeller – mer fellesskap	12
Omfordeling og eiendomsskatt	12
Kampen mot forskjellene	12
Barn i familier med lav inntekt	13
Et sosialt sikkerhetsnett	13
Arbeidsløshet – spesialtiltak for ungdom	12
Levekår	15
Forebyggende og helsefremmende tjenestetilbud	15
Starten på livet: svangerskap-, fødsels- og barselomsorg	15
Voksne med ulike hjelpebehov	16
Rusforebyggende arbeid	17
En eldrevennlig kommune	18
Botilbud	18
Sykehjem	19
Hjemmebaserte tjenester	20
Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)	20
Varig tilrettelagt arbeid (VTA)	20
Skjenkepolitikk	21
Samfunnsutvikling	22
Nye Stavanger	22
Fra utbygger til innbygger	22
Trehusbyen	23
Øyriket	23
En rettferdig boligpolitikk	25
En god kommune for barnefamilier	26
Klima og miljø	27
SV vil gjøre Stavanger til en nullutslippskommune innen 2030	27
Ren luft	28
En grønn og miljøvennlig kommune	28
Flere fotgjengere, syklistere og kollektivreisende	29
Landbrukskommunen Stavanger	32
Arbeidsliv	33
Stavanger kommune – en arbeidsgiver som har tillit til sine ansatte	33
Tid, tillit og frihet	34
Arbeid i helsesektoren	34
Stavanger kommune – en oppdragsgiver som tar ansvar	35
En ny næringspolitikk	36
Feminisme og likestilling	39
Frihet fra vold og tvang	39

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

Regnbuebyen	40
Antirasisme og inkludering	42
Inkluderende arbeidsliv	42
Nulltoleranse mot rasisme	42
Et rikt kulturliv	44
Studentersamfunnet Folken	44
Stavanger konserthus	45
Rogaland teater	45
Tou Scene	45
Metropolis	45
Meieriet	45
Otto-huset	46
Domkirken	46
Sølvberget	46
Bibliotek	46
Idrett og friluftsliv	48
Idrett	48
Friluftsliv	49
Internasjonal solidaritet	50
Et styrket folkestyre	52

1 **Et Stavanger for alle!**

2 Valget du gjør i september 2019 vil påvirke hvordan de fire neste årene blir i Stavanger,
3 men viktigere: hvordan fremtiden vil bli der du bor. SVs løfte til deg er å kjempe for et
4 samfunn for de mange, ikke for de få. Et samfunn som setter fellesskapet først, fordi
5 fellesskap fungerer, som ikke mener at hver og én er sin egen lykkes smed, men som
6 sikrer at alle får ta del i velferden. Et solidarisk samfunn, som tar de farlige
7 klimaendringene på alvor. Et samfunn som gjør mest for de som har minst.

8 **Stavanger SVs hovedsaker er:**

- 9 • Kampen mot ulikhet og fattigdom
- 10 • Profittfri velferd for å styrke fellesskapet
- 11 • Kutt i klimagassutslipp for en grønnere kommune

12 Stavanger er en kommune der de økonomiske forskjellene mellom folk øker. En
13 kommune hvor omtrent 3000 unger vokser opp i fattige familier. Det tilsvarer 100
14 skoleklasser. Det kan vi gjøre noe med! SV vil at alle unger skal få en god barndom.
15 Stavanger kommune tar med barnetrygden som en del av beregningen for sosialhjelp, og
16 dermed får de som har lite fra før ennå mindre. Det vil SV har slutt på.

17 SV ønsker at barnehage, skole og eldreomsorg skal tilbys av kommunen eller ideelle
18 aktører, og ikke av kommersielle selskaper. Derfor vil vi arbeide for en profittfri velferd,
19 uten kommersielle aktører som skal ta utbytte fra dine skattepenger.

20 Stavanger skal være en blomstrende landbrukskommune, ha et produktivt næringliv
21 som skaper grønne arbeidsplasser og gode, offentlige tjenester nært der folk bor. Vi skal
22 redusere klimagassutslippene, sikre en grønnere fremtid med ren luft og trygge
23 arbeidsplasser.

24 Vi må sammen ta kampen for et Stavanger hvor ingen overlates til seg selv, men hvor vi
25 tar vare på hverandre. Et Stavanger som ser de som har lite. Et Stavanger hvor det er
26 godt å bo, enten man bor i byen eller på ei øy.

27 **Kort og godt: et Stavanger for alle!**

28 Godt valg! Stem SV!

29 *XXX,*

30 *Ordfører kandidat Stavanger SV*

31 **Kunnskap, utdanning og oppvekst**

32 **Barnehage – kommunale og ideelle barnehager framfor kommersielle**

33 SV vil arbeide for at alle nye barnehager i Stavanger opprettes som kommunale eller
34 private, ideelle virksomheter. SV ønsker på sikt å fase ut kommersiell drift av
35 barnehager i vår kommune.

36 Antallet barn på en avdeling er avgjørende for i hvor stor grad barn blir sett, og
37 kvaliteten på relasjonen mellom barn og voksne. SV vil arbeide for å redusere
38 gruppestørrelsen i Stavangerbarnehagen. Målet er at gruppestørrelsen ved
39 småbarnsavdelinger skal være maks 12 barn, og maks 18 på storbarnsavdelinger.

40 SV vil arbeide for at alle som arbeider i barnehage, skal være faglærte. Barnehjernens
41 viktigste utviklingsfase krever kompetanse og fagfolk. Alle ufaglærte som er ansatte i
42 barnehager i kommunen skal få tilbud om utdanning.

43 SV vil arbeide for å øke antallet voksne per barn. Pedagognormen i barnehagen er viktig,
44 men må finansieres slik at den ikke går utover det totale antallet voksne fang, hender og
45 hoder i barnehagen. SV vil redusere bruken av vikarer gjennom bemanningsbyråer, og
46 etablere en kommunal vikarpool med faglært personell.

47 **Ressursenteret for styrket barnehagetilbud**

48 SV vil styrke arbeidet med psykisk helse ved Ressursenteret for styrket
49 barnehagetilbud. SV vil styrke arbeidet med "Vil Vite", hvor femåringer får lære om vold
50 og overgrep i gruppe, ledet av barnehageansatte. SV vil utvide ordningen med
51 hjemmebesøk og oppstartssamtale før barnehagestart, som allerede er prøvd ut som
52 prosjekt i Ytre Madla bydel.

53 **SV vil:**

- 54 • **motarbeide profitt på barnehagedrift.** Vi vil ha barnehager som er kommunale
55 eller private ideelle virksomheter, for å unngå at våre felles penger går til aktører
56 som tjener seg rike på barnehagedrift. Barnehagedrift er en fellesskapsoppgave
57 og fellesskapets penger skal derfor komme barna til gode.
- 58 • **redusere barnegruppestørrelsen** ved avdelingene.
- 59 • **utvide mulighet for hjemmebesøk før barnehagestart** for å sikre bedre
60 samarbeid mellom barnehage og hjem.
- 61 • **utvide opplæring i temaet vold og overgrep** for barnehagebarn, som
62 forebyggende tiltak.
- 63 • **styrke arbeidet med psykisk helse** ved Ressursenteret for styrket
64 barnehagetilbud.
- 65 • **at barnehager skal få være barnehager, og at læring skal skje gjennom lek**

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 66 **og omsorg.** Barnehagene skal ha stor frihet til selv å vurdere hvilke metoder som
67 skal brukes.
- 68 • **rekruttere og videreutdanne flere med pedagogisk kompetanse.** Det skal
69 være minst 50 prosent barnehagelærere og 25 prosent barne- og
70 ungdomsarbeidere i barnehagene.
 - 71 • **systematisere og styrke etter- og videreutdanningen av ansatte i**
72 **barnehagene.**
 - 73 • **særlig styrke bemanningen for barn under to år.**
 - 74 • **satse på språkutvikling i barnehagen.** Tilrettelegge for gode språkmiljøer for
75 barn med språkvansker og barn som ikke kan tilstrekkelig norsk.
 - 76 • **innføre en ressursfordelingsmodell for barnehagene som tar hensyn til**
77 **sosioøkonomiske forhold og språkbehov.**
 - 78 • **stille samme krav til lønns- og arbeidsvilkår til private barnehager som til**
79 **kommunale.**
 - 80 • **sikre alle barn i barnehagen god og næringsrik mat hver dag.**
 - 81 • **at det som hovedregel skal tas inn vikarer ved fravær fra dag én i alle**
82 **barnehager.**
 - 83 • **ha fast ansatte vikarer i bydelene (vikarpooler).**

84 **Framtidsskolen – en inkluderende fellesskole**

85 Vi ser et skolesystem hvor lærere drukner i kompetansemål og rapportering. SV vil
86 arbeide for å gi læreren frihet og tillit og fleksibilitet til å legge opp undervisningen slik
87 det passer klassen og elevene best. For de minste barna skjer læring gjennom lek. SV vil
88 arbeide for å få leken tilbake på første trinn i grunnskolen. Læring skjer også gjennom
89 relasjoner, og det er tilknytningen mellom elev og lærer som i størst grad avgjør hvor
90 mye eleven lærer. Da må lærerne våre ha tid til å bygge gode relasjoner med elevene.

91 Tidlig og individuell tilrettelegging er helt avgjørende, både for de som ligger foran i
92 løypa, og de som henger etter. Tanken om spesialundervisning som noe du skal ut av
93 klassen for å få, må endres. SV vil arbeide for at spesialundervisning betyr tilrettelegging
94 i klasserommet, i fellesskap med klassekameratene dine, med hjelp fra fagpersoner med
95 spesialkompetanse på det som eleven strever med.

96 SV vil arbeide for å øke antallet voksne på skolene våre, både lærere og miljøpersonale.
97 SV vil arbeide for en kompetanseheving på relasjonskompetanse blant ansatte i
98 Stavangerskolen.

99 Samtlige skoler har for liten helsesøsterressurs. Dette vil SV gjøre noe med. Vi vil
100 arbeide for full helsesøsterdekning hver dag på alle skoler i vår kommune, både på
101 barneskole, ungdomsskole, og på videregående trinn.

ET STAVANGER FOR ALLE

Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

102 Dagens hjemmelekseordning er en belastning for mange barn. I hvor stor grad foreldre
103 klarer å følge opp og å hjelpe barna med lekser, varierer sterkt fra familie til familie. SV
104 mener hjemmelekser opprettholder og forsterker sosiale forskjeller. SV vil arbeide for at
105 lekser blir gjort på skolen med veiledning, slik at barna har fri når de kommer hjem.
106 Barn har godt av fritid til lek og fritidsinteresser.

107 SV vil arbeide for at alle skoler har en egen vaktmester. Dette er viktig for godt, løpende
108 vedlikehold av skolebyggene, men kan også ha en sosial funksjon på skolen.

109 **SV vil:**

- 110 • **arbeide for mer lek på første trinn.**
- 111 • **reducere klassestørrelsen** i grunnskolen.
- 112 • **gjennomføre en tillitsreform i grunnskolen** slik at lærere får mer tid til direkte
113 kontakt med elevene og bruker mindre tid på byråkrati og rapportering.
- 114 • **sikre helsesøster og sosialfaglig ansatte til stede hver dag på alle**
115 **barneskoler.**
- 116 • **øke relasjonskompetansen hos lærere og andre ansatte** i grunnskolen.
- 117 • **gjennomføre forsøk med utvidet skoledag uten hjemmelekser** i grunnskolen.
- 118 • **gjenninnføre skolefruktordningen.** Ernæring og læring henger tett sammen.
- 119 • **gjennomføre forsøk med skolefrokost og skolelunsj** på skoler flere steder i
120 kommunen.
- 121 • **sikre bedre grunnfinansiering av skolen.** Ha flere lærere; sikre SVs lærernorm
122 på skolenivå (maksimalt 15 elever per lærer på første til fjerde trinn, og maks 20
123 på femte til tiende trinn).
- 124 • **ansette mennesker med ulike yrkesbakgrunn i skolen,** eksempelvis
125 helsesøstre, miljøterapeuter og mer merkantilt personale. På den måten får
126 lærerne mer tid til elevene.
- 127 • **at alle grunnskoler i Stavanger skal ha eget skolebibliotek.** Skolebiblioteket
128 skal ha ansatt bibliotekar og et mediebudsjett.
- 129 • **innføre en felles rabattordning for barnehage og SFO** slik at foreldre med
130 barn begge steder får en samlet søskenrabatt.
- 131 • **sikre elevene i barne- og ungdomsskolen minst én times fysisk aktivitet**
132 **hver dag** innenfor dagens timetall.
- 133 • **stemme mot etablering av kommersielle privatskoler.** Den offentlige
134 fellesskolen er viktig å forsvare.
- 135 • **arbeide for egen vaktmester på den enkelte skole.**

136 **Ungdom**

137 Ungdom opplever et stort press på mange områder. SV vil arbeide for en politikk som gir
138 barn og unge frihet til utvikle seg på sin måte, i sitt tempo. SV ønsker en ungdomsskole
139 med mer undervisning om livsmestring og demokrati.

ET STAVANGER FOR ALLE

Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

140 Ungdomsskolealderen er en vanskelig fase i livet. For mange elever sliter med dårlig
141 selvbilde, lav selvtillit og psykiske problemer. Forskning viser at relasjonen mellom lærer
142 og elev har stor påvirkning på elevenes motivasjon og faglige engasjement, men også på
143 elevenes helse. Vi trenger lærere med kapasitet og kompetanse til å se ungdommene
144 våre, og som tilbyr en positiv voksenrelasjon.

145 Tidlig innsats er viktig både når det gjelder å fange opp elever som trenger ekstra
146 oppfølging, og for å holde på interessen og skolemotivasjonen hos dem som presterer
147 høyt. Tidlig innsats kan øke fremtidig gjennomføring i videregående skole. Men satsing
148 på de yngste elevene må ikke gå på bekostning av elevene på høyere skoletrinn. Skolen
149 varsler om lavere motivasjon jo lenger fram i skoleløpet vi kommer. Særlig er
150 motivasjonen dårlig på tiende trinn. SV mener at ungdomstrinnet må styrkes.

151 **SV vil:**

- 152 • **prøve ut gratis frokost i ungdomsskolen**, og vil arbeide for et pilotprosjekt
153 knyttet til dette.
- 154 • **prøve ut senere skolestart for ungdom**, og vil ha et pilotprosjekt knyttet til
155 dette.
- 156 • **sikre helsesøster og sosialfaglig ansatte til stede hver dag på alle**
157 **ungdomsskoler.**
- 158 • **innføre en ordning med politisk fravær i ungdomsskolen** og gå gjennom
159 fraværsreglementet for å legge til rette for større kulturelt og sportslig
160 engasjement blant ungdom.
- 161 • **gjennomføre forsøk med karakterfri skole.**
- 162 • **arbeide for at Ungt Entreprenørskap involeres mer i undervisning.** Det gir
163 elevene et godt grunnlag for selv å starte privat virksomhet, det er læring
164 gjennom egen erfaring, det er dybdelæring og elever får opplæring i å ta initiativ
165 og ansvar. Det er viktig med god kontakt med næringslivet og lokalsamfunnet.

166 **Seksualundervisning**

167 Det er viktig at barn får kunnskap om god seksualitet, grensesetting og seksuelle
168 overgrep. At barn blir kompetente på å prate om egen kropp, verdsette og sette grenser
169 for egen kropp, og opptre respektfullt overfor andre er noe SV vil arbeide for i vår
170 kommune.

171 **SV vil:**

- 172 • **bedre seksualundervisningen både i barneskolen og ungdomsskolen.**
- 173 • **videreutvikle og styrke grensesettingskurs på ungdomsskolen**, der deler av
174 opplegget er kjønnsdelt.

175 **Barnevernet**

176 Alle barn har rett til omsorg og kjærlighet. Noen barn og unge opplever ikke dette i sine

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

177 egne familier. Barnevernet skal være en ressurs for familiene og i første rekke bidra til å
178 få dem til å fungere. Vold, omsorgssvikt og seksuelle overgrep mot barn er alvorlige
179 samfunnsproblemer. Det er viktig at barn som befinner seg i slike situasjoner, møter
180 voksne som ser og hører dem. Barn og unge må bli møtt med åpenhet, ydmykhet,
181 kjærlighet og medbestemmelse.

182 Barn og unge har mye kunnskap om livene sine, og den kunnskapen kan være
183 avgjørende for å ta gode beslutninger. I dag er det noen barn som opplever at de ikke
184 blir hørt av barnevernet. Et tettere samarbeid og samhandling mellom barnehage, skole,
185 fritidsarenaer, ulike tjenester og faggrupper vil være viktig for at barn og unge kan få
186 hjelp så fort som mulig.

187 Møtet med barnevernet kan være konfliktfyllt. Det er problematisk hvis manglende tillit
188 til barnevernet hindrer folk i å ta kontakt når de trenger hjelp. SV ønsker gode
189 lavterskeltilbud, der foreldre og barn kan oppsøke hjelp og støtte lenge før
190 omsorgsovertakelse er aktuelt.

191 For at barnevernet skal kunne gjøre den viktige samfunnsoppgaven de er satt til trenger
192 de nok ressurser.

193 **SV vil:**

- 194 • **styrke bemanningen i barnevernet.** Barnevernets kompetanse innenfor rus,
195 psykiatri og traumeforståelse bør økes.
- 196 • **innføre en norm for hvor mange barn** en ansatt i barnevernet i Stavanger kan
197 ha ansvar for.
- 198 • **styrke forståelsen for barnevernets rolle i samfunnet**, slik at flere får
199 nødvendig hjelp. Det er nødvendig blant annet å styrke kommunikasjonen med
200 og informasjonen til minoritetsmiljøer.
- 201 • **ha en aktiv rekruttering av ansatte med ulik bakgrunn**, for å gjøre
202 barnevernet mer representativt. Dette vil også bidra til å øke tilliten til
203 barnevernet.
- 204 • **styrke samarbeidet mellom barnevernet, helsestasjonene, BUP, PPT, NAV,**
205 **barnehagen og skolen slik at barn får tilbud til riktig tid.** De ulike tjenestene
206 bør i mye større grad samlokaliseres.
- 207 • **senke terskelen for å sende bekymringsmeldinger til barnevernet.** Dette
208 krever økt samarbeid mellom barnevernet og skoler, barnehager og andre som
209 har meldeplikt til barnevernet.
- 210 • **ha bedre oppfølging av barn i fosterhjem.** Vi må styrke veiledningstilbudet til
211 fosterforeldre.
- 212 • **ha økt samarbeid med familiene.** Det skal være tilbud om veiledning og
213 opplæring til foreldre. Hjemmebesøksprogrammet *Foreldre for første gang* bør
214 utvides.
- 215 • **sikre høy kvalitet på tolker som blir brukt i barnevernet.** Barn skal aldri

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

216 brukes som tolker.

217 **Kunnskapsbyen**

218 Stavanger er en by med gode utdanningsinstitusjoner, både med Universitetet i
219 Stavanger, Handelshøyskolen BI og VID vitenskapelige høyskole. De er viktige
220 arbeidsplasser, som bidrar med forskning og utdanner fremtidig arbeidskraft. Å styrke
221 disse institusjonene og bidra til at de kan utvikle seg videre er viktig for SV og Stavanger.
222 Derfor må vi gi et tilbud til studentene som er godt, både innenfor fag- og studentmiljø,
223 bolig, kultur og kollektivtransport. Målet er at dekningsgraden av studentboliger i
224 Stavanger skal være på 20 prosent av studentmassen.

225 SV ønsker en levende campus på Ullandhaug, hvor det også er aktivitet på kveldstid. Det
226 er viktig å tilrettelegge for et aktivt og spennende studentmiljø, som kan tiltrekke seg
227 flere studenter fra andre deler av landet og verden. Det skal være kjekt å være student i
228 Stavanger.

229 **SV vil:**

- 230 • **bidra til at kunnskapsbyen utvikles videre**, ved å legge til rette for at høyere
231 utdanningsinstitusjoner i kommunen kan fortsette sin gode utvikling og stadig
232 vokse.
- 233 • **bygge flere studentboliger i regionen**, primært på Campus Ullandhaug. Vi vil være
234 løsningsorienterte for å regulere områder til studentboliger.
- 235 • **styrke studentenes kulturtilbud**, gjennom Folken og Tappetårnet. SV vil at
236 kommunen gjør forsøk på å kjøpe og rehabilitere Folken-bygget, for å sikre den
237 nødvendige oppgraderingen for å beholde det som et attraktivt studenthus.
- 238 • **jobbe for utvidelse av Studentenes hus**. Bygget er viktig for det studentpolitiske
239 arbeidet, men også en lang rekke student- og linjeforeninger som bidrar til aktivitet
240 og en bedre studiehverdag på UiS.
- 241 • **arbeide for gode studentrabatter i regionen**. Studenter har langt svakere
242 økonomi enn mange andre, og gjennom gode studentrabatter kan de aktivt ta del i
243 kulturlivet og benytte underholdningstilbud. Dette er også viktig for å motvirke
244 ensomhet. Arrangementer som får kommunal støtte skal ha studentrabatter.
- 245 • **arbeide for flere praksisplasser**. SV vil øke mulighetene for studenter til å få
246 praksisplasser i kommunen, også for fagområder som ikke har praksis som en del av
247 sitt studieløp.
- 248 • **jobbe for å styrke kollektivtilbudet for studenter**. Den primære og foretrukne
249 reisemåten skal være kollektivtransport, og da må vi arbeide for å forbedre tilbudet
250 studenter gis – både gjennom lav pris, høy frekvens og punktlighet. Det må også
251 etableres bysykkelstasjoner på campus hos alle studiesteder.
- 252 • **støtte etablering av helsehus på Campus Ullandhaug**. Mange studenter sliter med
253 psykiske utfordringer og det er behov for et godt helsetilbud nært der studentene
254 oppholder seg mye. Mange har heller ikke fastlege i kommunen, og trenger derfor et

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 255 lokalt tilbud, som ivaretar både fysisk og psykisk helse. SV vil gi fast økonomisk
256 støtte til drift av studenthelsestasjon i regi av Studentsamskipnaden i Stavanger
257 (SiS).
258 • **støtte opprettelsen av Stavanger Urban Folkehøgskole (StUF).**

259 **Mindre forskjeller – mer fellesskap**

260 Stavanger har gode forutsetninger for at innbyggerne skal kunne leve gode og
261 meningsfulle liv. SV ønsker solidaritet i Stavanger. Mer av kommunens ressurser må
262 brukes på fellesskap og til å sikre at alle kan ta del i velstanden. Selv om Stavanger er en
263 rik kommune, faller mange utenfor. Barnefamilier er særlig utsatt.

264 **SV vil:**

- 265 • **ha full sysselsetting.** Arbeidsløshet er sløsing med ressurser. Alle skal ha tilgang
266 til arbeid. Stavanger må kunne tilby arbeid til arbeidsløse når arbeidsløsheten
267 øker.
- 268 • **sørge for et anstendig arbeidsliv for alle.** SV vil bekjempe svart arbeid, sosial
269 dumping og sikre gode arbeidstakerrettigheter til alle.
- 270 • **bygge fellesskap.** Gode fellesskapsløsninger er til gunst for alle, men mest for
271 dem som har minst. SV vil fortsatt ha eiendomsskatt for å styrke
272 fellesskapsløsningene.
- 273 • **ta vare på dem som faller utenfor.** Velferdskommunen skal ha gode tilbud til
274 dem som opplever problemer i ulike faser av livet.
- 275 • **videreutvikle områdesatsingene i Storhaug, Hillevåg og Kvernevik.** Vi ønsker å
276 igangsette områdesatsing på Hundvåg.

277 **Omfordeling og eiendomsskatt**

278 Velferden sikres av skatteinntekter. Et solidarisk samfunn innebærer at de som har de
279 sterkeste ryggene tar de tyngste løftene.

280 SV ønsker økt skatt på høye inntekter og redusert skatt på lave inntekter. Stavangers
281 skatteinntekter kommer i hovedsak fra kommuneskatt på inntekter. De er bestemt av
282 statens skattepolitikk. For å skaffe økt handlingsrom for fellesskapet har Stavanger
283 eiendomsskatt. Den er utformet med et bunnfradrag som skjermer små og rimelige
284 boliger.

285 **SV vil:**

- 286 • **øke eiendomsskatten slik at det er rom for økt velferd.**
- 287 • **arbeide for å gi en mulighet til progressiv kommunal eiendomsskatt.** I dag
288 er det kun lov å innføre et bunnfradrag i eiendomsskatten. Det bør være flere
289 trinn for å skape en bedre fordelingseffekt.
- 290 • **arbeide for å ha høyere eiendomsskatt på sekundærbolig.**

291 **Oppvekst - kampen mot forskjellene**

292 Stavanger skal være en god og trygg kommune å vokse opp i. Uansett hvor i kommunen
293 man bor, og uavhengig av familiebakgrunn skal alle barn i Stavanger bli sett, hørt og tatt

ET STAVANGER FOR ALLE

Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

294 vare på. I Stavanger skal vi ha gode barnehager og skoler, et rettferdig boligmarked,
295 integrering, mangfold og et godt barnevern.

296 De siste offisielle tallene fra SSB slår fast at i Stavanger er det 2968 barn som vokser opp
297 i familier med vedvarende lavinntekt. Dette utgjør 90 skoleklasser. Dersom vi skal
298 lykkes med å skape en god oppvekst for alle, er vi nødt til ta kampen mot forskjellene.

299 Hvis vi ikke tar kampen mot de voksende forskjellene er alternativet at fattigdommen
300 går i arv. En fattigdom som går i generasjoner og fratår mennesker troen på at det er
301 mulig å endre livssituasjonen sin.

302 **Et sosialt sikkerhetsnett**

303 En velferdsstat må ha et sikkerhetsnett som kan fange opp de som kortsiktig eller
304 langsiktig trenger bistand fra fellesskapet. Det er et mål for oss alle i størst mulig grad å
305 være selvhjulpne.

306 I Stavanger er for mange avhengig av bistand fra NAV og sosialtjenesten fordi andre
307 deler av stat eller kommune påfører dem kostnader for grunnleggende tjenester. Dette
308 kan eksempelvis være økende barnehagepriser, egenandeler for helsetjenester eller
309 SFO-priser. Dermed er de avhengig av supplerende sosialhjelp for at husstanden kan ha
310 et likeverdig sosialt liv.

311 **SV vil:**

- 312 • **legge til grunn at universelle ordninger** gir best organisering av
313 velferdsstaten.
- 314 • **bidra til at egenandeler innenfor helse- og velferdstjenester har en sosial**
315 **profil.**
- 316 • **arbeide for en sosial boligpolitikk** med husleie i kommunale utleieboliger på
317 akseptabelt nivå. Kommunen skal ikke ta ut utbytte fra boligforetaket.
- 318 • **søke om adgang til et prøveprosjekt der kontantstøtten fjernes i utvalgte**
319 **bydeler.** Gratis barnehageplass og SFO gis som kompensasjon for bortfall av
320 kontantstøtte. SV ønsker også sysselsettingstiltak som en del av dette prosjektet.
- 321 • **sikre individuell vurdering og hjelp til mennesker som mottar sosialhjelp.** I
322 noen tilfeller skal det kunne gis plikt og rett til aktiviteter som utgangspunkt for
323 sosialhjelp. Uføre og syke skal ikke ha betingelser knyttet til sosialhjelp eller
324 ytelser.
- 325 • **ikke beregne barnetrygden som inntekt når sosialhjelp beregnes.**
326 Barentrygden er et universelt gode, som ikke skal føre til kutt i sosialhjelpen.

327 **Arbeidsløshet – spesialtiltak for ungdom**

328 Alle skal kunne leve av sin egen arbeidsinntekt. Det er en av hovedpilarene for et
329 rettferdig samfunn. Arbeid er et gode og det gir mange verdighet og mening.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

330 Lønnstilskudd og fagopplæring er viktige tiltak for å få folk i arbeid. Tiltaket
331 lønnstilskudd betyr delvis finansiering av lønn som den langtidsledige eller langtidssyke
332 kan ta med når vedkommende søker jobb. Fagopplæring er en langsiktig investering i
333 unge mennesker som potensielt har 30-40 år igjen av et yrkesaktivt liv.

334 **SV vil:**

- 335 • **at Stavanger kommune skal jobbe for at staten skal gi alle som ikke er i**
336 **arbeid rett til kvalifiseringsprogram** eller tiltak med sikte på ordinært arbeid.
- 337 • **at alle som har fullført 2-årig kvalifiseringsprogram/tiltak og fortsatt ikke**
338 **er kommet i arbeid skal ha rett til tilbud om ordinært arbeid med**
339 **lønnstilskudd** eller individuell mulighet for fagutdanning med
340 kvalifiseringsstønad eller lærlingelønn.
- 341 • **at NAV lokalt styrkes slik at de kan prioritere tiltakene fagopplæring og**
342 **lønnstilskudd** i samarbeid med ryddige arbeidsgivere og videregående skole.

343 **Barn i familier med lav inntekt**

344 Antallet barn i familier med lav inntekt har økt kraftig i Stavanger de siste årene. Dette
345 er en krise for barna og familiene det gjelder, men også for kommunen vår som helhet.

346 SV vil arbeide for å løfte barn ut av fattigdom, og de helsemessige og utviklingsmessige
347 utfordringer som ofte kommer som følge av lav inntekt og høyt levekårsstress. SV vil at
348 helsestasjon, skolehelsetjeneste, barnehage og skole er så godt bemannet og av en så
349 god kvalitet at de kan fungere kompenserende for levekårsstresset alt for mange barn i
350 kommunen vår lever med hver dag.

351 **SV vil:**

- 352 • **at barnetrygden tas ut av regnestykket når sosialhjelp beregnes, slik at det**
353 **ikke kuttes til de som trenger sosialhjelp.**
- 354 • **arbeide for leksehjelp til alle barn, i påvente av leksefri skole.**
- 355 • **arbeide for skolemat til alle barn.**
- 356 • **øke antallet gratisplasser ved ferietilbudet Fiks Ferige Ferie.**
- 357 • **arbeide for flere gratisplasser i barnehage og SFO, som kan tildeles familier**
358 **med behov for dette, på en effektiv og ubyråkratisk måte.**

359 **Levekår**

360 Velferdsstaten er en forutsetning for å skape et mer rettferdig og solidarisk samfunn.
361 Gode fellesskapsløsninger skal gi enkeltmennesket frihet, trygghet og gode levekår
362 uavhengig av egne økonomiske og sosiale ressurser.

363 SV vil arbeide for å sikre innbyggerne i kommunen et best mulig tjenestetilbud gjennom
364 offentlig finansering og styring. Å uthule den offentlige velferden gjennom privatisering
365 vil ramme alle de som ikke har råd til å supplere velferdstilbudet med private ordninger.

366 Et velferdssystem skal ta hensyn til hele befolkningen. SV vil derfor arbeide for et
367 helhetlig offentlig tjenestetilbud som bygger på samhandling mellom kommune og
368 spesialisthelsetjenesten, der folk får hjelp på det behandlingsnivået som er best for den
369 enkelte. Kommunehelsetjenesten skal bidra til å forebygge sykdom, og sikre rask og god
370 hjelp når det er behov. De som arbeider i dette tjenestetilbudet skal sikres gode
371 arbeidsforhold og mulighet for kompetanseutvikling.

372 **Forebyggende og helsefremmende tjenestetilbud**

373 SV ønsker å tilrettelegge for forebyggende helsearbeid for å redusere sosiale forskjeller
374 og fremme god helse i befolkningen. Det helseforebyggende arbeidet går på tvers av de
375 kommunale sektorene, det skal være et tilbud til alle befolkningsgrupper, barn og unge,
376 så vel som voksne og mennesker med større hjelpebehov.

377 **SV vil:**

- 378 • **sørge for at alle får gode og trygge tjenester** tilpasset befolkningens behov
379 nær der de bor.
- 380 • **sikre gode helseforebyggende tilbud.**
- 381 • **legge til rette for frivillige grupper og organisasjoner som arbeider med**
382 **helsefremmende arbeid.**

383 **Starten på livet: svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg**

384 Starten på livet utgjør grunnlaget for hele resten av livsløpet. Derfor må vi sikre at alle
385 familier får god hjelp og støtte fra starten av.

386 SV tar kampen mot kortere liggetid etter fødsel. Vi mener at kompensierende tiltak som
387 tidlig hjemmebesøk kan supplere, men ikke erstatte å være på sykehus, med mulighet til
388 å få hjelp døgnet rundt.

389 Det mangler jordmødre i regionen. SV har på Stortinget fått flertall for å etablere
390 jordmorutdanning ved UiS. Det er viktig at jordmødrene som utdannes i vår region blir
391 værende. SV vil øke antallet jordmorstillinger i kommunen, med mål om at alle fødende

ET STAVANGER FOR ALLE

Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

392 skal få tidlig hjemmebesøk av jordmor. SV vil etablere gode, kommunale
393 stipendordninger for å stimulere flere til å videreutdanne seg til å bli jordmor.
394 Helsestasjonstjenesten er barnas viktigste rettsikkerhet det første leveåret. Ingen annen
395 instans kjenner så godt til hvordan spedbarna i Stavanger har det og utvikler seg. Nesten
396 alle barn i Stavanger møter jevnlig til helsestasjonen det første leveåret, og SV støtter
397 det sentrale arbeidet for at konsultasjoner ved helsestasjonen skal bli obligatorisk.

398 Helsestasjonstjenesten er underbemannet, og tidspress i en slik tjeneste kan gjøre at
399 viktige spørsmål ikke blir stilt, alvorlige tema ikke blir tatt opp og videre at skadelige
400 oppvekstvilkår ikke blir avdekket.

401 Grunnet dårlig økonomi har enkelte konsultasjoner ved helsestasjonene blitt utelatt, og
402 at individuelle konsultasjoner erstattes med gruppekonsultasjoner. Dette er
403 bekymringsfullt og må unngås. Vi vil styrke helsestasjonstjenesten, og støtte opp om
404 arbeidet for at helsestasjonen skal bli en enda tydeligere instans i arbeidet for å
405 forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep mot små barn.

406 **SV vil:**

- 407 • **øke antallet jordmødre i kommunen** slik at alle gravide får oppfølging av
- 408 jordmor, og retningslinjene for tidlig hjemmebesøk blir fulgt.
- 409 • **øke antallet helsesøstre ved helsestasjonen.**
- 410 • **arbeide for økt antall hjemmebesøk av jordmor/helsesøster.**
- 411 • **bedre tilbudet om amnehjelp i kommunen**, som motvekt til synkende
- 412 ammerate i befolkningen.

413 **Voksne med ulike hjelpebehov**

414 I kommunen er det voksne med ulike hjelpebehov. Tjenestetilbudet kommunen gir
415 spenner fra psykisk helsevern, rusomsorg og tjenester til mennesker med nedsatt
416 funksjonsevne. SV ønsker at de som mottar tjenester skal møte ansatte som ser den
417 enkeltes behov og sikrer medbestemmelse til hjelpen de får. Borgermedvirkning er et
418 bærende prinsipp i utviklingen av disse tjenesteområdene.

419 **SV vil:**

- 420 • **sørge for at det er god samhandling mellom sykehus og det kommunale**
- 421 **tjenestetilbudet**, slik at det er et godt mottakerapparat når pasienter blir
- 422 utskrevet fra sykehuset.
- 423 • **sikre at beboernes ulike kulturbakgrunn blir ivaretatt i institusjonen.**
- 424 • **sikre at mennesker med psykisk utviklingshemming får et tilbud som er**
- 425 **tilpasset deres behov**, for å oppnå god livskvalitet.
- 426 • **etablere egne tilbud for eldre psykisk utviklingshemmende.**

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

427 Rusforebyggende arbeid

428 SV vil styrke innsatsen mot rusavhengighet. Forebygging av rusavhengighet dreier seg
429 om mer enn ruspolitikk alene, og den viktigste forebyggingen gjøres hvis vi sikrer barn
430 og unge en god oppvekst og styrker innsatsen for bedre psykisk helse.

431 Høy sysselsetting, et tilgjengelig boligmarked og alt som kan bedre den enkeltes
432 livskvalitet, er faktorer som kan begrense omfanget av rusavhengighet. Vi trenger både
433 gode behandlingsmetoder, samt skadereuserende og livreddende tiltak. Arbeid,
434 utdanning eller annen meningsfylt aktivitet og en god bosituasjon kan i seg selv være
435 god behandling. Mange vil likevel aldri bli helt rusfrie. Rusomsorg handler også om å
436 bedre helsetilstanden for de mest utsatte gruppene slik at de er bedre rustet til å bli
437 kvitt rusavhengigheten.

438 Alle mennesker med rusproblemer må få et raskt tilbud om avrusing eller behandling,
439 oppfølging og rehabilitering. Samhandlingen mellom ulike tjenesteområder må styrkes
440 slik at tilbudet blir bedre. Mennesker med rusproblemer må få en tett og individuelt
441 tilpasset oppfølging. SV mener at tilbudet også må inneholde økt satsing på
442 medikamentfrie tilbud, legemiddelassistert rehabilitering og tilrettelagt bolig.

443 Også mennesker med rusproblemer må sikres verdighet og hjelp, for eksempel gjennom
444 ulike lavterskeltilbud, møtesteder, arbeid, aktivitetstilbud og andre skadebegrensende
445 tiltak. Brukermedvirkning er viktig for at kvaliteten på tjenestene skal bli best mulig, og
446 pårørende må sikres hjelp og veiledning.

447 SV vil:

- 448 • **sikre trygghet for helse.** Alle trenger et godt sted å bo. Stabilitet i livet kan gi
449 tryggheten som skal til for at rusbehandling skal lykkes, og for at livet skal bli
450 bedre. Vi vil videreføre og utvide boligprogrammet Housing First.
- 451 • **flytte rusavdelingen på Stokka sykehjem til et eget og egnet bygg.** Det er et
452 unikt og flott tilbud til de som trenger denne type botilbud, og må bevares.
- 453 • **iverksette tiltak for å hindre spredning av rusmidler i ungdomsmiljøer.**
454 Samarbeid mellom skole, politi og uteseksjon må styrkes.
- 455 • **ha brukersteder som fungerer.** SV er for sprøyterom. Skadereduksjon og helse
456 skal styre tilbudet.
- 457 • **lage behandlingstilbud som er tilgjengelige.** Det er viktig at tilbud om
458 avrusing eller behandling er tilgjengelig for folk. Også i rusomsorgen må det
459 satses på flere brukerstyrte plasser der folk kan skrive seg selv inn.
- 460 • **sikre at kunnskap om traumesensitiv omsorg og konsekvenser av vold,**
461 **overgrep og omsorgssvikt i større grad integreres i forebygging og**
462 **behandling av psykiske problemer.** Dette vil også kunne bidra til å forebygge
463 tvangsbruk i psykisk helsevern og rusomsorg.

ET STAVANGER FOR ALLE

Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 464 • **ha en full gjennomgang av den legemiddelassisterte rehabiliteringen (LAR),**
465 for å sikre at den sosialfaglige hjelpen blir sterkere, og for å gjøre programmet
466 mer fleksibelt og åpent for de som bruker det. LAR må jobbe sterkere for å hjelpe
467 folk til å komme seg ut av programmet.
- 468 • **ha flere langsiktige programmer for å komme ut av rus.** Det må i større grad
469 være mulig å delta i langvarige programmer, som også følger opp så lenge det er
470 nødvendig etter behandling. Ettervern må alltid være del av behandlingsløpet, og
471 må inkluderes i de tilfellene private er ansvarlig.
- 472 • **styrke innsatsen med skadereduserende tiltak,** som utdeling av brukerstyr
473 og muligheter for å få testet rusmidlene for skadelig innhold.
- 474 • **sikre nok helsearbeidere og at alle har tilstrekkelig kompetanse på**
475 **rusrelaterte utfordringer.**

476 **En eldrevennlig kommune**

477 Presset på tjenestetilbudet til eldre vil øke i fremtiden. Den økende andelen eldre i
478 befolkningen vil kreve mer av kommunens tjenester. Samhandlingsreformen legger også
479 flere oppgaver til kommunen, noe som skaper utfordringer når det gjelder organisering
480 av og kompetansen i tjenesteområdene, samt ressurstilgangen.

481 Eldre og mennesker med funksjonsbegrensninger skal trives i kommunen og leve aktive
482 liv i samsvar med sine interesser. Ingen skal oppleve diskriminering på grunn av alder,
483 kjønn, funksjonshemming, etnisk bakgrunn eller seksuell orientering. Stavanger skal ha
484 varierte bomuligheter, tilgang til stimulerende byrom, kultur, friluftsliv og møteplasser.
485 Den eldre befolkningens ressurser er til nytte i samfunnet gjennom egen mestring,
486 frivillighet og generasjonsmøter. Forskjeller i levekår skal reduseres gjennom at
487 tjenester og omsorg til de som trenger det mest, blir styrket. Alle tjenestene skal baseres
488 på gode relasjoner, tillit og kunnskap om funksjonsbegrensninger og alderdom.

489 Stavanger vil i årene framover få en økende andel eldre mennesker. De fleste er friske og
490 aktive lenger, og mange er en viktig ressurs i samfunnet gjennom uvurderlig frivillig
491 innsats. Å bo i et eget hjem, være selvstendig, ha sosial tilhørighet og mestre hverdagen
492 er viktig for å ha et meningsfullt liv.

493 **Botilbud**

494 Mange boliger i Stavanger er dårlig egnet for eldre og mennesker med
495 funksjonsbegrensninger. Isolasjon og ensomhet er utbredt blant eldre når nettverket
496 blir redusert og det er problemer med å komme seg ut av boligen eller vanskelig å
497 benytte kollektivtransport. Mangel på digital kompetanse kan også skape nye barrierer
498 og gjøre hverdagen vanskelig.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

499 **SV vil:**

- 500 • **sørge for at det finnes dagsenter og gode møteplasser for eldre** i alle
- 501 kommunedelene.
- 502 • **legge til rette for at eldre kan å bo hjemme og opprettholde et aktivt og**
- 503 **selvstendig liv** ved å styrke tiltak i og rundt hjemmet. SV vil fortsette det gode
- 504 arbeidet med *Leve hele livet*.
- 505 • **styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner** for å skape et større
- 506 mangfold av tilbud for å motvirke ensomhet og isolasjon.
- 507 • **aktivt bidra til bygging av alternative botilbud, eldrekollektiv og**
- 508 **flergenerasjonsboliger** gjennom å legge til rette tomter, stille krav til utbyggere
- 509 og bidra med prosessveiledning for private initiativ.
- 510 • **bygge nye omsorgsinstitusjoner/boliger** for beboere i ulike aldre og
- 511 livssituasjoner som skaper møteplasser og fremmer kontakt mellom beboerne og
- 512 med innbyggerne i nærmiljøet.
- 513 • **følge opp planen for universell utforming med konkret handling.**
- 514 • **sørge for trygge vinterveier og fortau, og tilrettelagt kollektivtransport,**
- 515 samt at avstanden mellom kollektivholdeplasser ikke skal økes.
- 516 • **utvikle møteplasser, lokale eldrecenter med ulike profiler og en**
- 517 **kulturpolitikk for eldre** som fremmer integrering og tar hensyn til ulike
- 518 minoritetsgruppers behov. Økt kommunal støtte til tiltak som senioruniversitet,
- 519 konserter og lignende.
- 520 • **arbeide for et demensvennlig lokalsamfunn.**

521 **Sykehjem**

522 Når helsa svikter, skal det offentlige stille opp. Det betyr også sykehjemsplasser for de

523 som ikke lenger kan bo hjemme. Stavanger kommune mangler nok sykehjemsplasser.

524 Dette er årsaken til at mange står i sykehjemskø. Denne utviklingen vil vi snu.

525 Kommunen må sikre sykehjemsplasser til de som har behov for det, og derfor vil SV

526 starte arbeidet med å bygge nye sykehjem.

527 SV vil gå vekk fra aktivitetsbasert inntektssystem (ABI) og heller øke

528 grunnbemanningen. I tillegg vil vi gå bort fra dagens bestiller/utfører-modell. Begge

529 systemene er basert på kontroll og mistillit, fremfor tillit til faglighet.

530 **SV vil:**

- 531 • **bygge nye sykehjem**, slik at alle har mulighet til å få seg en plass når de trenger
- 532 det. *Leve hele livet* er et viktig program, men skal ikke gå på bekostning av å få
- 533 sykehjemsplass når det er behov for det.
- 534 • **øke grunnbemanningen på sykehjemmene**, slik at ansatte har bedre tid til
- 535 hver enkelt beboer.
- 536 • **øke antall legetimer i sykehjemmene.**
- 537 • **etablere skjermede avdelinger på alle sykehjem**, og sikre at beboerne på
- 538 disse får et tilbud med god kvalitet.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 539 • **legge til rette for pleietrengende par** som ønsker det kan dele alderdommen
540 på institusjon.
541 • **øke kunnskapen om og bruken av ikke-medikamentell behandling**, som
542 sansehager, musikk og kontakt med dyr.

543 **Hjemmebaserte tjenester**

544 God hjemmehjelp er viktig, slik at folk kan bo hjemme så lenge de ønsker det. Da skal
545 pleieren ha tid og tillit nok til å se borgerne i øynene, fremfor å måtte kikke på klokka.
546 SV har fått gjennomslag for et prøveprosjekt med friere faglighet og redusert byråkrati i
547 hjemmebaserte tjenester på Tasta og Eiganes. Vi kaller det en tillitsreform. Kommunen
548 skal ha tillit til ansattes faglighet, og gi innbyggerne gode helsetjenester. Det får vi bedre
549 til gjennom tillit, i stedet for målstyring og unødvendig kontroll.

550 **SV vil:**

- 551 • **øke antall timer med hjemmehjelp** pr bruker.
552 • **gå bort fra dagens bestiller/utførermodell.** Vi ønsker å basere tilbudet på tillit
553 og faglighet.
554 • **utvide tillitsreformen SV har fått gjennomslag for i Tasta og Eiganes bydel.**
555 Dette skal utvides til alle kommunedeler.

556 **Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)**

557 Brukerstyrt personlig assistanse er en ordning der mennesker som har fått innvilget
558 praktisk bistand fra kommunen de bor i gis rett til å styre hvem som skal assistere med
559 hva, hvor, når og hvordan. Et likestilt samfunn gir alle mennesker likeverdige
560 muligheter. Mange med nedsatt funksjonsevne trenger praktisk bistand for å ta i bruk
561 den friheten andre tar for gitt. Brukerstyrt personlig assistanse gir folk med nedsatt
562 funksjonsevne mulighet til å ta kontrollen over eget liv.

563 **SV vil:**

- 564 • **sikre økt timeantall med brukerstyrt personlig assistanse** slik at de får
565 dekket sine behov for hjelp.
566 • **foreslå at kommunen etablerer BPA-ordning** i egen regi.

567 **Varig tilrettelagt arbeid (VTA)**

568 For SV er det viktig at så mange som mulig må få delta i arbeidslivet med det det
569 innebærer av plikter, rettigheter og stolthet. Derfor går vi inn for å opprette flere nye
570 VTA-plasser i kommunens virksomheter som Attende og Allservice.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

571 **Skjenkepolitikk**

572 SV vil føre en skjenkepolitikk som er ansvarlig, som bidrar til et sentrum med liv, gode
573 opplevelser og økt trygghet. Byen skal også ved kvelds- og nattestid være et trygt og
574 trivelig sted for alle. SV vil basere sin skjenkepolitikk på politiets faglige vurderinger
575 knyttet til bl. a. skjenketid. Vi ønsker å ha god dialog med byens utelivsaktører, og vil
576 bidra til forutsigbare vilkår for både disse og kommunens innbyggere.

577 **SV vil:**

- 578 • **begrense omfanget av skjenking** gjennom en restriktiv skjenkepolitikk, spesielt
579 med tanke på brennevinsservering.
- 580 • **styrke skjenkekontrollen**, for å sikre en god arbeidshverdag for ansatte på
581 serveringssteder, unngå overskjenking og fremme et trygt og godt uteliv.
- 582 • **ha kraftige reaksjoner på brudd på skjenkereglene** og butikksalg av alkohol til
583 ungdom under 18 år.
- 584 • **tilby unge flere rusfrie arenaer**. Gjennom å bidra til at det opprettes rusfrie,
585 uformelle møtesteder for ungdom i sentrum kan vi tilby unge arenaer uten alkohol.
- 586 • **støtte rusfrie arrangementer**.
- 587 • **sikre alkoholfrie arenaer for alle**, ved å gå imot at det gis skjenkebevilling ved
588 kinoen, idrettsarenaer og andre arrangement der en stor del av publikum er familier
589 eller ungdom under 18 år.
- 590 • **fremme bevissthet knytta til alkoholbruk**, ved at Stavanger kommune skal bli en
591 av-og-til-kommune på egne arrangement.
- 592 • **si nei til strippeklubber** og lignende. SV vil gå i mot at det gis skjenkebevilling til
593 utesteder med striping som en del av sitt driftskonsept eller underholdningstilbud.

594 **Samfunnsutvikling**

595 **Nye Stavanger – en liten storby, en stor småby, mange landfaste og ikke-landfaste**
596 **øyer**

597 Byen er til for menneskene. Byen er en praktisk løsning, ikke et problem. Tettsteder er
598 en annen løsning og ikke-landfaste øyer med få innbyggere er en tredje løsning for å leve
599 et godt liv.

600 Fordelen med å bo i by er åpenbare: På et relativt lite område finnes det et tilbud for
601 nærmest ethvert behov. Det er lett å møte andre mennesker, og samhandlingen mellom
602 mennesker fører til nye ideer og positiv utvikling.

603 Fordelene med å bo på landet er like åpenbare: Man våkner ikke til lukten av eksos og
604 lyden av biler, men til frisk luft og lyden av fuglesang. Det er lett å oppsøke naturen. Det
605 er færre mennesker, men likevel lett å møte andre – er vi få er det mer naturlig at vi
606 søker felleskap med hverandre.

607 Gode offentlige tjenester, god samferdsel og infrastruktur, muligheter for arbeid og
608 inntekt i alle deler av Stavanger kommune er forutsetninger for nye ideer og positiv
609 utvikling.

610 **Fra utbygger til innbygger**

611 Bolig, arbeid, skole, transport, natur og kultur danner en ramme rundt dagliglivet og
612 påvirker hvordan vi har det. Kommunen skal ha en helhetlig og langsiktig planlegging
613 med stor vekt på miljøvennlige løsninger. Det er innbyggernes behov og ikke
614 enkeltpersoners profitt som skal styre hvordan vi utvikler kommunen vår. Det skal være
615 godt å bo og arbeide i hele Stavanger. Kommunen skal være tilrettelagt slik at alle,
616 uavhengig av funksjonsevne og bosted, skal kunne ta del i alle sider av livet og nyte godt
617 av offentlige tjenester.

618 SV vil vurdere reguleringsplaner og samfunnsutviklingssaker etter følgende prinsipper:
619 Vi vil tilstrebe fortetting der dette er naturlig og med nærhet til kollektivtilbudet, vi vil
620 redusere antallet parkeringsplasser i sentrale byområder og jordvern vil være et
621 prinsipp som står sterkt. Trehus skal vernes fra riving.

622 **SV vil:**

- 623 • **rive parkeringshuset på Jorenholmen og lage et bydelshus for sentrum** med
624 en park på taket. SV ønsker en aktiv førsteetasje med publikumsrettede
625 funksjoner. Vi ønsker også gjestehavn i dette området.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 626 • **sikre tomte for biloppstillingsplassen til Tau-ferja i offentlig eie**, støtte
- 627 plassering av nytt domstolsbygg på denne tomten, men også bruke tomten til
- 628 andre viktige offentlige formål.
- 629 • **gå mot utbygging av et nytt kontorbygg på Nytorget**, som vil fordrive
- 630 Metropolis og endre planene for park, friområde og utescene på Nytorget.
- 631 • **fortsette å kjempe mot brannstasjon i Lervig**. SV tar nabolaget og Storhaug på
- 632 alvor, og vil arbeide for en park til glede for området.
- 633 • **at områdeplaner og reguleringsplaner må ha reell beboermedvirkning**
- 634 gjennom plansmier og innbyggerforslag.
- 635 • **sikre plasser for barns lek**.
- 636 • **sikre fremkommelighet for funksjonshemmede**.
- 637 • **at det må settes opp flere sittebenker, som hvile- og møteplasser**. SV vil ta
- 638 vare på kommunens parker og grøntområder.
- 639 • **oppretholde kolonihager, parselhager og skolehager**.
- 640 • **at Stavanger skal kunne takle store nedbørsmengder** uten omfattende
- 641 materielle skader eller forurensing. Avløpssystemet må tilpasses, bekker
- 642 gjenåpnes for å naturlig lede vann og nye vannspeil etableres.

643 **Trehusbyen**

644 Trehusbyen er en viktig del av vår historie og identitet. Med sine unike hus og områder
645 er trehusbyen både av lokal, nasjonal og internasjonal betydning. Forvaltningen av dette
646 medfører et betydelig ansvar for Stavanger kommune, da inngrep i trehusbyen gjør at
647 viktige kulturhistoriske verdier er tapt for all fremtid.

648 **SV vil:**

- 649 • **bevare og videreutvikle trehusbyen**, blant annet ved å etablere en
- 650 tilskuddsordning for eiere som vil tilbakeføre husene til opprinnelig tilstand.
- 651 • **sørge for at prinsippene i Retningslinjer for trehusbyen følges**, og
- 652 motarbeide at aktører med profittmotiv kan omgå disse.
- 653 • **at kommunen skal drive forsvarlig vedlikehold av egne trehus**.
- 654 • **økt brannsikkerhet i trehusbyen**, og særlig Gamle Stavanger, gjennom bruk av
- 655 moderne brannslukkingsanlegg.

656 **Øyriket**

657 For å legge til rette for at det er mulig å leve godt i hele kommunen vil SV kjempe for
658 gode tjenester nær folk. Kommunikasjon, næringsliv og kultur i alle deler av kommunen
659 er viktig. SV vil arbeide for at folk i ulike deler av kommunen både får være stolte av sin
660 lokale identitet, samtidig som vi vil utvikle en felles Stavanger-identitet, preget av
661 raushet, inkludering og solidaritet.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

662 **SV vil:**

- 663 • **at alle innbyggerne får gode offentlige tjenester i kommunen.** De skal sikres
664 grunnleggende velferd som primærhelsetjeneste, barnehage og skole nær der de
665 bor.
- 666 • **støtte opp under og legge til rette for landbruk og andre næringsveier** som
667 holder liv i bosetting på øyene og som tar vare på natur- og kulturlandskap.

668 **En rettferdig boligpolitikk**

669 Alle mennesker har rett til et trygt og godt sted å bo. SV vil fremme en boligpolitikk som
670 gjør denne retten reell. Folk skal ha tak over hodet uten gjeld opp til taket. SV jobber for
671 en rettferdig boligpolitikk som motvirker fattigdom, slik at også de som har lav inntekt
672 og/eller mangler egenkapital skal ha mulighet til å kjøpe eller leie boliger til levelige
673 priser.

674 SV vil øke boligbyggingen i kommunen, samtidig som vi verner matjord og grønne
675 lunger. Bolig er et politisk ansvar. Det offentlige skal engasjere seg for å bygge mer,
676 bygge med sosial profil, og planlegge bolig- og samfunnsutvikling i et langsiktig
677 perspektiv.

678 For å motvirke stadig økende boligpriser, må det tas i bruk virkemidler som øker
679 nybyggingen, og demper prisene. SV vil bruke tomtepolitikken til å gjøre boligene
680 billigere. SV vil at kommunen skal tilby rimelige utleieboliger til vanlige folk. Det skal
681 skje ved at kommunen stiller tomter til disposisjon for interesserte aktører, så sant de
682 godtar å bygge og drive utleieboligene til selvkost. Disse boligene skal være tilgjengelige
683 for alle.

684 Samtidig som vi vil bygge flere boliger, vil vi verne matjord. Dette er to hensyn som det
685 er avgjørende å balansere på en god måte. Vi har ingen matjord å miste, derfor trenger vi
686 grundig arealplanlegging slik at denne typen interessekonflikter unngås. SV vil bygge
687 boliger som samsvarer med folks behov, og som vanlige folk har råd til å kjøpe. Vi vil ha
688 boliger som passer for barnefamilier, også i de sentrumsnære områdene.

689 Vi vil iverksette et boligbyggeprogram som er basert på kunnskap og fakta fra
690 spørreundersøkelser og behovsvurderinger. Boligpolitikken må løftes vekk fra
691 boligspekulantene og tilbake til kommunen under folkevalgt kontroll.

692 SVs boligpolitikk består blant annet i å skape et ikke-kommersielt boligtilbud som
693 alternativ til det kommersielle boligmarkedet. Bolig til overkommelige priser er et viktig
694 verktøy i kampen mot forskjells-Stavanger. Den sterke veksten i boligpriser gjør det
695 vanskelig å sikre at folk med normale inntekter får råd til å bo. Befolkningsveksten i
696 årene fremover gjør en radikal endring av boligpolitikken nødvendig.

697 Gjennom mange tiår med feilslått boligpolitikk er boligprisene så høye at mange ikke
698 kan bosette seg i kommunen. Dette støter fra seg mange arbeidstakere, noe som rammer
699 samfunnet og Stavanger kommune som arbeidsgiver.

700 Boligmarkedet trenger et mangfoldig utvalg av boliger:

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 701 • allmennboliger
- 702 • leie-til-eie-boliger
- 703 • kollektive boformer

704 **SV vil:**

- 705 • **kraftig styrke byggingen av ikke-kommersielle boliger.**
- 706 • **bygge utleieboliger** som et alternativ for dem som ikke vil eller kan kjøpe seg bolig.
- 707 • **øke antallet kommunale boliger gjennom nybygg og oppkjøp**, og spre disse over
- 708 hele byen.
- 709 • **arbeide for at det etableres insentiv- og støtteordninger** som gjør det mulig å
- 710 skaffe gode boliger for mennesker med lav inntekt.
- 711 • **endre kommunens boligpolitikk** slik at vanskeligstilte lettere kan få bolig.
- 712 • **ikke tillate bygging av flere småleiligheter i bydeler med for mange slike**, særlig i
- 713 Storhaug bydel.
- 714 • **forby oppdeling av familieboliger** (seksjonering) i sentrumsnære bydeler.
- 715 • **sørge for gode møteplasser** i alle kommunedelene.
- 716 • **bidra til billigere utbygging av studentboliger** gjennom å gi gratis tomter til
- 717 Studentsamskipnaden i Stavanger. Det vil også være aktuelt å forskuttere
- 718 studentboliger, om det ikke tildeles tilskudd til hele boligprosjekt.
- 719 • **at kommunen bygger boliger for utleie.** Formålet er at flere skal kunne leie sikkert,
- 720 over en lengre tid og til regulerte priser. Dette vil gjøre at leie kan være mer
- 721 forutsigbart enn i dag.
- 722 • **at det prioriteres nødvendige tiltak for å sikre at eldre og mennesker med**
- 723 **funksjonsnedsettelse kan fortsette å bo hjemme.** Dette innebærer blant annet
- 724 økonomisk støtte for nødvendig installasjon av heis. For dem som ikke kan bo hjemme,
- 725 må det utvikles tilbud i omsorgsboliger.

726 **En god kommune for barnefamilier**

727 En kommune der barn, unge og foreldrene deres trives er et godt sted å bo. SV vil at
728 Stavanger fortsatt skal være en kommune hvor det er godt å vokse opp. Statistikken
729 viser at mange barnefamilier har flyttet ut av Stavanger de siste årene, gjerne til
730 nabokommunene.

731 SV vil endre kommunens boligpolitikk slik at barnefamiliene finner oppvekstmiljøer
732 med de riktige kvalitetene og egenskapene, også i sentrumsnære områder. Stavanger må
733 tilby boliger som er store nok, slik at det ikke blir nødvendig å flytte dersom man får
734 barn.

735 Uteareal må være direkte tilknyttet boligene, ha tilstrekkelig størrelse og være skjermet
736 mot vind, trafikk, støy og ha gode solforhold. Egnede områder for lek og rekreasjon må
737 finnes i nærheten av boligene. Det må være barnehagetilbud i nær avstand til boligen, og
738 skole i trafiksikker gangavstand eller at det tilbys skoleskyss.

739 **Klima og miljø**

740 Innen 2030 skal Stavangers direkte utslipp av klimagasser være kuttet til et minimum.
741 Stavangerlufta skal være ren. Naturmangfoldet i og rundt kommunen vår skal sikres.
742 Vårt bidrag til avfallsproblemer skal være sterkt redusert.

743 Klimarettferdighet betyr at land som Norge må lede an i å bygge nullutslippssamfunnet.
744 Stavanger skal være i front, også internasjonalt. SV mener dessuten at grønne løsninger
745 kan bidra til en triveligere kommune med en bedre hverdag for folk.

746 Forbruket vårt av fossil energi truer økosystemer og matsikkerhet. Menneskelige
747 inngrep og forsøpling av naturen truer mangfoldet av planter og dyr, og dermed selve
748 livsgrunnlaget vårt.

749 Der Stavanger lenge har håndtert befolkningsvekst knyttet til oljeindustrien, vil
750 kommunesammenslåingen skape nye muligheter. Det er viktig for SV at utviklingen av
751 den nye kommunen skjer gjennom bærekraftige løsninger. Store avstander bør løses
752 med kollektivtransport. Det er viktig for å sikre god fremkommelighet og mindre utslipp
753 og forurensning.

754 **SV vil gjøre Stavanger til en nullutslippskommune innen 2030**

755 Stavanger bør være verdensledende i å endre forbruk og kutte utslipp av klimagasser på
756 en måte som samtidig skaper en triveligere by og kommune å bo i. Dette innebærer at
757 trafikk, utbygginger og aktiviteter må bli fossilfri og bruke minst mulig energi og
758 naturressurser. Materialer må resirkuleres og gjenbrukes, og energi produseres,
759 gjenbrukes og fordeles smart. Teknologisk utvikling kan bidra til at Stavanger blir en
760 klimavennlig kommune.

761 **SV vil:**

- 762 • **at Stavanger skal redusere klimagassutslippene med 95 prosent innen**
763 **2030** sammenlignet med 2015-nivå.
- 764 • **innføre klimabudsjett som styringsverktøy for utslippsmålene.** Det må
765 omfatte både kommunens egen virksomhet, staten og private.
- 766 • **at kommunens bygningsmasse skal sikte mot plusshus-standard** når de
767 rehabiliteres og alle byggeprosjekter skal være tilpasset tanken om sirkulær
768 økonomi. Både energibruk og utslipp i bygging, materialbruk, installasjoner, drift
769 gjennom vedlikehold, transport og energibruk, samt riving og avfall skal være
770 med i regnskapet.
- 771 • **stimulere til fornybar energiproduksjon lokalt.** Det framtidige energibehovet
772 må sikres gjennom energisparing og utbygging av fornybar energi.
- 773 • **sette krav om grønne tak og fasader.** Grønne områder og vegetasjon bidrar til
774 bedre luft og fordrøyer avrenning av overvann.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 775 • **pålegge bruk av landstrøm** for alle større skip i Stavanger havn.
776 • **innføre cruiseavgift**, som skal brukes til å gjøre lokale miljøtiltak.

777 **Ren luft**

778 Ingen skal måtte dø eller bli alvorlig syk som følge av luftforurensing i byen vår.
779 Vi lærer stadig mer om de dramatiske helsekonsekvensene av luftforurensing.
780 Luftforurensingen rammer særlig personer med luftveis- og hjerte/karsykdommer.
781 Barn, eldre og gravide er også særlig sårbare.

782 **SV vil:**

- 783 • **redusere NO_x-utslippene med minst 60 prosent innen 2022**, fra 2013-nivået,
784 og holde nivåene av svevestøv godt under helsemyndighetenes anbefalinger.
785 • **redusere bruken av piggdekk** ved å gå i dialog med staten om økt
786 piggdekkgebyr.
787 • **gi informasjon til offentligheten om luftforurensing** i ulike deler av byen. Det
788 må installeres flere målepunkter for luftforurensing.
789 • **ta i bruk akutte tiltak for å hindre farlig luft på enkeltdager** når det er
790 nødvendig for liv og helse, men rette hovedtyngden på det langsiktige arbeidet
791 for varig ren luft.
792 • **styrke renholdet av gater** for å redusere antall dager med høy forurensing av
793 svevestøv.
794 • **innføre gratis enkeltbillett på kollektivtrafikk** på dager hvor det er innført
795 dieselforbud eller beredskapstakster.

796 **En grønn og miljøvennlig kommune**

797 SV vil prioritere natur- og friområder. Å nyte og bruke Stavangers flotte natur skal være
798 enkelt for alle. Nærheten til sjøen er en kvalitet i Stavanger. Vi vil gjøre strandsonen mer
799 tilgjengelig for kommunens innbyggere og besøkende.

800 Turveitraseen langs Byfjorden er vist i kommuneplanen siden 2011. Det er en suksess
801 med tur- og sykkelveien langs østre kystlinje fra Stavanger sentrum til Sandnes langs
802 Gandsfjorden, og langs vestre kystlinje fra Hafrsfjord til Randaberg. SV vil nå utvide
803 friområdeprosjektet mot Tasta.

804 SV ønsker å bygge lokk over motorveien frem til Auglendstunellen, med nye boliger som
805 kan være med å finansiere deler av utbyggingen. Ullandhaug skole og Barnas hus
806 barnehage må flyttes inntil det foreligger målinger av luftkvalitet som viser at det er
807 forsvarlig for barna å oppholde seg i området.

808 **SV vil:**

- 809 • **sørge for fri ferdsel i strandsonen**, slik at alle kan få glede av sjø og vann.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 810 • **utvikle friareal på øyene, sørge for flere parker og friområder i**
- 811 **kommunedelene**, for at alle skal ha nærhet til gode arealer for rekreasjon og
- 812 uteopphold.
- 813 • **etablere sykkel- og gangforbindelse langs sjøen fra Hillevåg til**
- 814 **Byterminalen og Stavanger stasjon**, for å fullføre friområdeprosjektet og god
- 815 fremkommelighet helt inn til sentrum.
- 816 • **bygge turvei langs Byfjorden fra Konserthuset til Dusavik**, som neste trinn i
- 817 friområdeprosjektet.
- 818 • **bygge lokk over motorveien fra Schancheholen til Haugåsveien**, både for å
- 819 redusere støy og luftforurensing, skape nytt areal som kan frigjøre plass til bolig
- 820 og grøntarealer.
- 821 • **gå mot omregulering av friområder til andre arealformål**. I en tettbygd by er
- 822 det viktig å beholde de grøntarealene vi har og sikre nye.
- 823 • **satse på fornybare og fossilfrie energikilder** til oppvarming, av boliger,
- 824 næringsbygg, drivhus etc.
- 825 • **stille strenge miljø- og kvalitetskrav**, inkludert universell utforming, til all
- 826 utbygging og renovering.
- 827 • **at de fartøy som kommunen eier eller leier er utslippsfrie**.
- 828 • **styrke ordningen for bildeling** ved at kommunen er medlem i
- 829 bildelingsordninger.
- 830 • **fortsette arbeidet med å redusere avfallsmengden**, styrke kildesortering og
- 831 ressursgjenvinning.
- 832 • **arbeide for at Stavanger blir en plastfri kommune**.
- 833 • **støtte ordninger for å dele og leie i steden for å eie**, slik at vi kan utnytte
- 834 samfunnets ressurser bedre og dele på redskaper og utstyr som er sjelden i bruk.
- 835 • **styrke renholdet i det offentlige rom**, og sette ut flere offentlige søppeldunker.
- 836 • **styrke strandrydding**, som et viktig bidrag til et renere hav.
- 837 • **fjerne reklamefinansierte tavler fra det offentlige rom**, som bidrar til økt
- 838 forbruk, kjøpepress, kroppspress og visuell forsøpling av gatebildet.

839 **Flere fotgjengere, syklistere og kollektivreisende**

840 SV vil arbeide for en kommune som er en offensiv pådriver for miljøet. De farlige
841 klimaendringene truer vårt og verdens livsgrunnlag. Skal vi lykkes i å snu den
842 urovekkende utviklingen, må hver enkelt kommune gjøre sitt. SV støtter tiltak som kan
843 redusere klimagassutslipp og annen forurensning, og vil prioritere virksomhet som tar
844 vare på miljøet. Miljø og rettferdig handel skal være et viktig kriterium i alle offentlige
845 innkjøp.

846 SV vil at flere går, sykler eller reiser kollektivt til daglige gjøremål. Stavanger by er
847 velegnet for sykling året rundt. En by med lavt behov for transport med bil trenger
848 mindre plass til vei. Det blir dermed mer plass til grønne rekreasjonsområder, gode
849 møteplasser og flere boliger, arbeidsplasser og kulturtilbud på det samme området.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

850 Sykling i Stavanger skal være tilgjengelig, trygt og et naturlig valg for alle. Det er
851 miljøvennlig og helsefremmende. Selv om stadig flere sykler, er det fremdeles for dårlig
852 tilrettelagt mange steder og mange velger derfor bort sykkelen.

853 For å kutte CO2-utslipp fra transport er det viktig at bilbruken reduseres kraftig. Ryfast
854 er et eksempel på hvordan vi ikke skal bruke offentlige midler i framtida. En av
855 konsekvensene er økt gjennomgangstrafikk via Hundvågtunellen og Ryfast-tunellen, og
856 mye nyskapt trafikk videre sørover gjennom flere bydeler på E 39. Det skaper mer
857 utslipp og dårligere luftkvalitet.

858 For SV er løsningen å skape et bedre transportalternativ enn privatbilen. Dette vil bestå
859 av gode og trygge gangveier og snarveier, egne separate sykkeltraseer og et godt utbygd
860 og rimelig kollektivtilbud. Drift og vedlikehold av gangveier, sykkelveier og
861 kollektivtilbudet må økes kraftig.

862 Et mål er å utvide hjem-jobb-hjem-ordningen til alle og etter hvert gjøre
863 kollektivtransporten gratis i kommunen. Stavanger SV foreslo allerede i 1993 å bygge
864 bybane, og har arbeidet for å få denne på plass siden.

865 Bussveien må kunne bygges om til bybane. Kommunene i byområdet på Nord-Jæren må
866 samarbeide om transportløsningene. Jernbane og bybane må være stammen i
867 kollektivtilbudet, sammen med et stort antall busser med hyppige avganger. Der
868 innfartsveiene har to felt, skal det ene feltet være forbeholdt kollektivtrafikken.

869 SV vil arbeide for å realisere et kollektivsystem som binder hele regionen sammen. Vi
870 trenger langt større kollektivdekning og et kollektivsystem som tåler en stor region med
871 lange avstander og mange innbyggere. En t-bane kan være del av løsningen.

872 SV ønsker å videreføre elbilfordelene, som har sørget for at elbiler utgjør en stadig
873 større del av nybilsalget i Norge.

874 Det er viktig å redusere utslipp ved å gjøre det lettere å velge kollektiv, sykkel og gange.
875 Bompenger er en finansieringsmetode for vei som forutsetter biltrafikk og rammer
876 hardest de som har minst. Derfor vil SV stemme mot bompengefinansiering. Samtidig vil
877 vi arbeide for å benytte mer målrettede tiltak som vil være mer rettferdig. Veiprisering vil
878 ta høyde for hvilken bil som benyttes, hvor og hvor langt man kjører, og kan
879 differensieres for tidspunkt. Også rushtidsavgift er aktuelt, men da med et bedre
880 kollektivtilbud som en viktig forutsetning.

881 **SV vil:**

- 882 • **prioritere gående, syklende og kollektivreisende** med egne separate traseer.
- 883 • **bedre trafikksikkerheten for gående og syklende**, med egne veier for disse.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 884 • **etablere nødrom i Rennfast- og Finnfast-tunellene**, for å gi økt sikkerhet for
- 885 de som kjører gjennom tunellene.
- 886 • **utvide busselsordningen**, etablere flere stasjoner, flere sykler og reduserte
- 887 priser og jobbe for stativuavhengig ordning.
- 888 • **etablere flere sykkelparkeringsplasser i sentrum**, også i parkeringsanlegget
- 889 under Domkirkeklassen.
- 890 • **prioritere bygging av bybane- og t-banesystem**, som tiltak for å gi folk et godt
- 891 alternativ til privatbilen.
- 892 • **sikre framtidige traseer for kollektivtransport** og holdeplasser i
- 893 reguleringsplaner.
- 894 • **bedre kollektivtilbudet** ved å knytte sykehuset, universitetsområdet, Forus og
- 895 Sola flyplass bedre sammen med resten av byområdet.
- 896 • **innføre gratis park & ride-løsninger** med parkeringsplasser for sykler og biler
- 897 på stasjonene langs Jærbanen og ved stoppestedene til bussveien og etter hvert
- 898 bybanen.
- 899 • **øke framkommeligheten for bussene** med trafikkregulering og egne
- 900 kollektivfelt.
- 901 • **innføre rabatterte kollektivkort** tilsvarende ungdomskortet som gjelder på alle
- 902 transportmidler.
- 903 • **utvide belønningsordninger for miljøvennlige arbeidsreiser** til fots, på
- 904 sykkel og med kollektivtransport (inkludert hjem-jobb-hjem-ordningen).
- 905 • **styrke båt- og fergetilbudet til øyene**, om nødvendig med kommunalt tilskudd.
- 906 SV vil ikke støtte planene om Øyfast.
- 907 • **foreslå belønningsordninger for miljøvennlige arbeidsreiser** til fots, på
- 908 sykkel og med kollektivtransport.
- 909 • **bevare det gode bomiljøet på Vassøy**, styrke ferje- og båttilbudet og gå mot å
- 910 anlegge bro til Vassøy.
- 911 • **flytte cruisebåtene ut av Vågen** og stille krav om landstrøm og
- 912 lavutslippsfartøyer. Etter 2026 skal alle cruiseskip som kommer til Stavanger ha
- 913 null utslipp.
- 914 • **styrke handel i Stavanger sentrum** ved å avgiftsbelegge parkeringsplassene
- 915 ved kjøpesenter utenfor sentrum.
- 916 • **at Stavanger skal være en pådriver for økt satsing på jernbane**, styrke
- 917 Sørlandsbanen og arbeide for lyntog over Haukeli.
- 918 • **styrke togtilbudet i regionen**, arbeide for forlengelse av dobbeltsporet til
- 919 Egersund og støtte gjenåpning av Ålgårdbanen som del av Jærbanen.
- 920 • **arbeide for å gjenåpne Forus stasjon**
- 921 • **(DISSENS: Flertallet vil stryke punktet, Sakariassen ønsker dette inn.)**
- 922 • **utvide sykkelnettet videre**, særlig ved å bruke areal som i dag brukes til
- 923 gateparkering.
- 924 • **oppgradere sykkelveiene** for å gjøre dem tryggere og mer effektive, med mer
- 925 fysisk adskilling.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 926 • **tilrettelegge bedre for el-sykler**, blant annet for flere trygge
- 927 parkeringsløsninger og lading.
- 928 • **ha sikker sykkelparkering på arbeidsplasser, handlesteder og studiesteder.**
- 929 Kommunen skal sette av areal til tyveri- og hærverksikker sykkelparkering,
- 930 bruke parkeringsnormene til å stille krav til sykkeltilrettelegging i nybygg samt
- 931 ha aktiv dialog med andre aktører om sykkelparkering.
- 932 • **innføre tilskuddsordning for lastesykkel.**
- 933 • **igangsette kraftig opptrapping av utbygging av offentlig tilgjengelige**
- 934 **ladepunkter.** Vi vil vurdere en moderat betaling for å få økt sirkulasjon og økt
- 935 tilgjengelighet.
- 936 • **innføre en kommunal støtteordning for lading til borettslag, sameier og**
- 937 **garasjesameier.**
- 938 • **tilrettelegge for lading ved innfartsparkeringer/pendlerparkeringer-**
- 939 **stille krav i reguleringsplaner om at nybygg og bygg som er under**
- 940 **renovering skal være ladeklare bygg.**
- 941 • **stemme mot bompenger.** Samtidig vil vi arbeide for en veiprisingsmodell, og
- 942 rushtidsavgift er aktuelt når kollektivtilbudet er kraftig forbedret.

943 **Landbrukskommunen Stavanger**

944 Været de siste årene gir grunn til uro. Klimaet er i ulage. Derfor må vi arbeide for økt
945 forsyningssikkerhet globalt, nasjonalt og lokalt. Stavanger er, takket være Finnøy og
946 Rennesøy, en stor landbrukskommune, og arealene på øyene blir Stavangers
947 spiskammer. Betydningen av landbruksareal i et forsyningsperspektiv kan ikke
948 overdrives, og SV vil arbeide for at en betydelig større del av landbruksproduktene som
949 tilbys skal være produsert lokalt.

950 Klimagassutslippene i Stavanger er for store. Dette skyldes i hovedsak at oppvarmingen
951 av drivhus på Rennesøy og Finnøy skjer med gass. Myrer og våtmarker er viktige å
952 bevare, da disse binder og lagrer CO₂. SV vil ta vare på og bruke beiteressursene, for å
953 redusere importen av kraftfor.

954 **SV vil:**

- 955 • **at drivhus skal varmes opp med bruk av utslippsfri energi**, og fase ut fossilt
- 956 brennstoff som energikilde.
- 957 • **torv som vekstmedium må erstattes av andre og mer klimavennlige**
- 958 **alternativer.**
- 959 • **at egne beiteressurser må brukes bedre enn i dag.**
- 960 • **at lokalt jordbruk må ikke føre til uønskede klima- og naturkonsekvenser**
- 961 **andre steder i verden.**

962 **Arbeidsliv**

963 **Stavanger kommune – en arbeidsgiver som har tillit til sine ansatte**

964 Den beste velferden skapes av trygge og kompetente ansatte. SV går til valg på et løfte
965 om en god arbeidsgiverpolitikk i Stavanger kommune. Kommunen skal være en attraktiv
966 arbeidsgiver som sikrer gode velferdstjenester. Ansatte i Stavanger kommune skal ha
967 gode lønns- og arbeidsvilkår.

968 Vi ønsker en velferd uten profitt, slik at innbyggernes skattepenger ikke går til
969 overskudd for rike eiere, men til god velferd for innbyggere. SV ønsker en politikk hvor
970 Stavanger kommune utfører kommunens tjenester i egen regi eller ved bruk av ideelle
971 aktører. Slik unngår vi at stadig mer av ressursbruken går til anbudsarbeid og
972 kontrolloppgaver.

973 **SV vil:**

- 974 • **ha hele og faste stillinger.** Det er viktig for et bedre velferdstilbud, men også for
975 den enkelte som får mer trygghet gjennom et seriøst ansettelsesforhold.
- 976 • **redusere bruken av midlertidige stillinger** og vikarer til et minimum gjennom
977 økt grunnbemanning i kommunale enheter.
- 978 • **samarbeide med fagbevegelsen** om tiltak for å øke kompetansen og bidra til
979 etter- og videreutdanning av kommunalt ansatte.
- 980 • **arbeide for flere lære plasser** i Stavanger kommune. Det er viktig at kommunen
981 bidrar til at yrkesfagelever får fullført sin utdanning. Alt for mange mangler
982 lære plass.
- 983 • **at kommunale tjenester skal tilbys av offentlige eller ideelle aktører.**
984 arbeide for å rekommunalisere offentlige tjenester som allerede er
985 konkurranseutsatt og/eller privatisert. SV ønsker ikke kommersielle aktører inn i
986 velferden. Vi vil arbeide mot konkurranseutsetting, anbud, utskilling og
987 privatisering av offentlige tjenester.
- 988 • **forsøke sekstimers arbeidsdag** med full lønnskompensasjon. Det er testet ut
989 noen steder i Norge allerede, med gode resultater. Målet er at ansatte skal kunne
990 stå lenger i jobb, unngå slitasjeskader og sikre den enkelte ansatte mer frihet og
991 fritid.
- 992 • **redusere konsulentbruken** ved at kommunen bruker egne ansatte i større grad
993 når kommunens tjenestetilbud skal evalueres og utvikles. Det finnes mye
994 kompetanse i egen organisasjon.
- 995 • **arbeide for å sikre ansattes yringsfrihet** og styrke varslernes stilling, blant
996 annet gjennom et godt samarbeid mellom fagbevegelsen og kommunens
997 administrasjon og politikere.
- 998 • **opprette et eget varslorombud**, gjerne i samarbeid med andre kommuner eller
999 offentlige institusjoner.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 1000 • **ha gode pensjoner.** SV vil opprettholde ytelsespensjon for alle kommunalt
- 1001 ansatte.
- 1002 • **at kommunen som arbeidsgiver praktiserer de reglene som gjaldt i**
- 1003 **arbeidsmiljøloven før endringene i 2015** om midlertidige ansettelses og
- 1004 ansettelsesvern.
- 1005 • **sikre arbeidsplasser for folk med varig nedsatt arbeidsevne** i kommunale
- 1006 virksomheter.
- 1007 • **at Stavanger kommune har forpliktende likelønnsplaner** i alle virksomheter.
- 1008 • **at Stavanger kommune i kommende tariffoppgjør prioriterer likelønn** i
- 1009 kommunens virksomheter, blant annet gjennom å vurdere likelønnsplaner.

1010 **Tid, tillit og frihet**

1011 Mange ansatte opplever en hverdag som i større grad preges av målstyring og
1012 resultatmål. Dette må vi få en slutt på. SVs mål er veldig enkelt: pleierne i eldreomsorgen
1013 skal ha tid til å se den som får pleie i øynene, fremfor å måtte se på klokka. Lærerne skal
1014 ha tillit til å undervise på den måten de mener gir best læring, fremfor å fylle ut skjemaer
1015 pålagt av politikerne. Offentlig ansatte skal gis mer tillit og frihet, for å redusere
1016 byråkrati og øke det selvstendige initiativet og ansvaret.

1017 Hvis SV får din tillit vil vi bruke de neste fire årene på å gi ansatte tilliten tilbake. Fordi
1018 de fortjener det.

1019 **SV vil:**

- 1020 • **gjennomføre en tillitsreform.** Når ansatte gis frihet og deres faglighet får tillit,
- 1021 kan vi få bedre tjenester for innbyggerne. Det gir mindre byråkrati og mer
- 1022 velferd.
- 1023 • **sikre kvalifisert arbeidskraft.** Ansatte skal sikres gode lønns- og
- 1024 pensjonsvilkår, skjermes for privatisering og gis gode muligheter for etter- og
- 1025 videreutdanning.
- 1026 • **arbeide for økt bemanning, hele og faste stillinger.** Det skal være nok folk på
- 1027 jobb for å ivareta både barn og pleietrengende. Skikkelige arbeidsforhold gir
- 1028 gode tjenester. SV vil kaste bemanningsbyråene som tjener på midlertidige og
- 1029 usikre jobber, ut av arbeidslivet. Vi vil ha økt bemanning og fast ansatte vikarer i
- 1030 stedet for innleie.

1031 **Arbeid i helsesektoren**

1032 SV vil arbeide for at de som yter sosial og helsetjenester i kommunen skal gis tillit til at
1033 de kjenner situasjonen brukeren er i og gir det tilbudet det er behov for. Det er et
1034 økende behov for kompetanseheving i flere områder. SV vil arbeide for at personale som
1035 ønsker det skal få mulighet til kompetanseheving. På enkelte områder i tjenestetilbudet
1036 benyttes det for mye ufaglært arbeidskraft. SV vil arbeide for at det skal være faglært

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1037 arbeidskraft, der dette ikke er mulig skal den ufaglærte få nødvendig opplæring om sitt
1038 arbeidsområde.

1039 SV ønsker også å arbeide for å beholde kompetanse kommunen har i dag. Gode lønns- og
1040 arbeidsforhold, og mulighet for faglig utvikling er en nøkkel i dette arbeidet.

1041 **SV vil:**

- 1042 • **arbeide for økt kompetanse på alle nivå i det kommunale tjenestetilbudet.**
- 1043 • **tilrettelegge for at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg faglig.**
- 1044 • **sikre gode lønns og arbeidsvilkår for ansatte**, som også vil komme
- 1045 tjenestemottageren til gode.

1046 **Stavanger kommune – en oppdragsgiver som tar ansvar**

1047 Når Stavanger kommune gir kontrakter til private oppdragstakere innenfor f. eks.
1048 byggebransjen, vil SV arbeide for at kommunen fører nøye kontroll med at de private
1049 oppdragstakerne tilbyr sine ansatte lønns- og arbeidsforhold som er i tråd med norsk
1050 lov- og avtaleverk. Kommunen skal arbeide aktivt mot alle former for sosial dumping. SV
1051 vil sørge for at Stavanger har det strengeste og mest seriøse innkjøpsreglementet, og at
1052 dette oppdateres jevnlig.

1053 **SV vil:**

- 1054 • **stille krav om gode lønns- og arbeidsforhold** i anbudsdocumentene. Vi skal
1055 gjennom dette fremme de seriøse aktørene, og bekjempe useriøse aktører som
1056 setter ansattes helse og sikkerhet i fare.
- 1057 • **styrke kommunens kontraktsoppfølging.** Vi vil sette av mer ressurser i
1058 kommunen til å følge opp oppdragstakere i alle ledd i kontraktskjeden. Det
1059 krever tid og kompetanse å følge opp kontrakter på en seriøs måte, som viser at
1060 kommunen tar kampen mot svart arbeid, arbeidslivskriminalitet og useriøsitet.
- 1061 • **samarbeide nært med fagbevegelsen** for å avdekke brudd på norsk lov- og
1062 avtaleverk, samt anbudsbetingelsene.

1063 **En ny næringspolitikk**

1064 Vi må skape for å dele, men vi må også dele for å skape. Velferdsstaten er en viktig grunn
1065 til at det går godt med norsk næringsliv. Den sørger for at vi har arbeidskraft med
1066 kompetanse, at flere kan delta i yrkeslivet og at vi har et sikkerhetsnett som gjør at folk
1067 tør å satse. SV vil bidra til at flere tør å starte bedrifter gjennom de gode sosiale
1068 ordningene vi allerede har – og som vi kan forsterke.

1069 Gjennom ny teknologi kan vi gjøre mye på en smartere og mer effektiv måte. Stavanger
1070 er en smartby, og skal gjøre teknologi, talldata og informasjon mer tilgjengelig for
1071 innbyggerne. Det skal være enkelt å kontakte kommunen og man skal raskt få svar og
1072 oppfølging på det man måtte lure på. SV er positive til smartby-prosjektet, og vil særlig
1073 prioritere at det skal bidra til å redusere klimagassutslippene og det økologiske
1074 avtrykket. Vi skal bruke ny teknologi til innbyggernes beste. Det kan eksempelvis være
1075 sensorer for å sjekke gatesluk slik at disse ikke blir tette, gjøre det enklere for eldre å bo
1076 hjemme lenger ved bruk av medisindispenser og at syke elever skal kunne følge
1077 undervisning gjennom en skolerobot. Smartby-prosjektet skal gjøre det bedre å være
1078 innbygger i Stavanger.

1079 For SV er målet med næringspolitikken å skape verdier for de mange, ikke bare for de få.
1080 Det betyr at SV vil jobbe for å spre verdiskaping og sysselsetting i hele kommunen, og at
1081 våre virkemidler bidrar til å stimulere lokale og regionale bedrifter. Vi skal hegne om det
1082 mangfoldige og organiserte næringslivet kommunen består av.

1083 Det anslås at 90 % av all innovasjon skjer i eksisterende bedrifter, og at 10 % skjer av
1084 gründere. Det betyr altså at det er et stort rom for mer gründerskap og idéutvikling, noe
1085 SV også vil bidra til. Derfor vil SV støtte gründerhus i Stavanger for å gi mennesker med
1086 gode ideer en arena å realisere ideene sine fra, i fellesskap med andre.

1087 Det skjer mye innovasjons- og næringsarbeid på Ullandhaug, i miljøene rundt UiS og
1088 Ipark. Både gjennom oppdragsforskning og bedriftsrealisering utvikles nye ideer og
1089 arbeidsplasser. Vi vil bidra til at dette arbeide kan utvikles videre, og særlig i fornybar
1090 retning.

1091 Det er viktig for SV å omstille næringslivet i regionen i mer miljøvennlige og bærekraftig
1092 retning. Vi må gå fra dagens samfunn, til et lavutslippssamfunn og videre inn i
1093 nullutslippssamfunnet. Overgangen vil skje gradvis, men det er avgjørende, særlig for
1094 Stavanger-regionen, at vi omstiller fra et oljesamfunn til et fornybar-samfunn med nye
1095 arbeidsplasser.

1096 Gjennom et lokalt klimafond vil SV blant annet støtte forskning som bidrar til grønn
1097 næringsutvikling. Det er avgjørende at vi skaper fornybare arbeidsplasser i denne
1098 regionen for å omstille oss til nullutslippssamfunnet når oljetiden tar slutt.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 1099 Stavanger er et flott reisemål, med både by, fantastiske øyer og grønne landskap. En
1100 bærekraftig turisme er viktig for å opprettholde og utvikle arbeidsplasser i kommunen.
1101 SV vil ta reiselivsnæringen i en grønn retning. Vi vil vise fram kommunens og regionens
1102 reisemål. Det skal være lave utslipp fra transport, kortreist mat og gode natur- og
1103 kulturopplevelser. Kongress- og arrangementsturisme er viktig for regionen, og vi vil
1104 satse på å tiltrekke oss også denne typen turisme. Det må sikres at alle kongress- og
1105 konferansearenaer sikres like konkurransemuligheter. Det er ikke en kommunal
1106 oppgave å ha eierskap i Stavanger Forum eller byggene tilknyttet Stavanger Forum.
- 1107 Eksisterende næringslokaler i byen skal i størst mulig grad sikres for videre drift,
1108 samtidig som nye områder tilrettelegges for næring. SV ser positivt på
1109 blandingsområder med boliger og arbeidsplasser, som ikke medfører støy, forurensning
1110 eller tungtrafikk.
- 1111 Bøndene er både produsenter og næringsdrivende, men også naturens vaktmestre. Uten
1112 bonden gror landet igjen. Derfor må landbruket spille en sentral rolle i
1113 næringspolitikken. SV er på lag med bonden. Landbruk blir viktig for Stavanger
1114 fremover, og SV vil bidra til økt lokal matproduksjon. Når matjord bygges ned for å sikre
1115 areal til bolig, næring eller lignende, så taper vi viktige ressurser for fremtiden.
1116 Matproduksjon er viktig for nasjonal sikkerhet og vi vil trygge at Norge, i en fremtid med
1117 mer ustabil klima, er mer selvforsynt. SV vil tilrettelegge for miljøvennlig landbruk, som
1118 utnytter ressursene mer effektivt og er mulig å leve av for bonden. Vi vil ha
1119 selvforsyningsgraden av mat opp, og klimautslipp per produserte enhet ned.
- 1120 Havet har alltid betydd rikdom for Norge og skal være verdens matfat for framtida. Vi vil
1121 ha fjordfiske, fremfor risiko med lus, rømming og avfall fra flere oppdrettsanlegg. SV er
1122 kritisk til utslippene oppdrett fører med seg, og vil stille krav om lukkede anlegg.
1123 Gjennom strenge miljøkrav vil SV sørge for en renere oppdrettsnæring.
- 1124 I møte med de globale endringene som treffer Norge, trengs en aktiv næringslivspolitik.
1125 Stavanger kommune spiller en viktig rolle som premissgiver for næringslivet gjennom
1126 gode offentlige tjenester og god kunnskapspolitik. SV vil at kommunen aktivt skal legge
1127 til rette for en variert næringsutvikling for å sikre kommunens nåværende og fremtidige
1128 arbeidsplasser. Samtidig skal dette ses i en naturlig sammenheng med den generelle
1129 byplanleggingen, som balanserer ulike interesser og tar hensyn til et variert tilbud,
1130 bomiljø og aktiv bruk av sentrum.
- 1131 Et inkluderende og variert næringsliv er viktig for samfunnet. En aktiv bolig- og
1132 byutviklingspolitikk skal reflektere behovene for å starte og drive nye bedrifter i
1133 Stavanger. Kommunens arbeidsplasser ivaretas ved å sikre at lokalt næringsliv er
1134 prioritert.
- 1135 Kommunen skal fortsette å være en moderne og innovativ tjenesteyter, og gjennom
1136 digitalisering skal den levere stadig bedre tjenester. Kommunen spiller også en viktig
1137 rolle som eier. Stavanger kommune skal være en aktiv og framtidsrettet eier, og vurdere

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1138 å øke sin eierandel i samfunnsviktig infrastruktur. For å sikre et fortsatt godt offentlig
1139 eierskap skal kommunens eierskapsprinsipp legge vekt på grønn- og inkluderende
1140 vekst. For å oppnå større åpenhet om de verdiene som eies og forvaltes av kommunen,
1141 skal Stavanger legge fram en årlig eierskapsmelding.

1142 **SV vil:**

- 1143 • **støtte gründerhus som vil etablere seg.** Det er viktig med fellesskap og gode
1144 arbeidsvilkår for gründere og andre som er i oppstartsfasen av bedrifter. Det må
1145 kommunen legge til rette for.
- 1146 • **opprette et lokalt klimafond.** Gjennom det kan vi skape flere grønne
1147 arbeidsplasser og støtte bedrifter som vil utvikle teknologi og løsninger for å
1148 redusere utslipp.
- 1149 • **samordne regionens næringsutvikling** og innovasjonsmiljøet på Ullandhaug.
1150 Vi skal støtte opp om forskningsmiljøene innenfor nye, fornybare energikilder,
1151 særlig UiS og IRIS.
- 1152 • **styrke lokalt næringsliv,** ved å tilrettelegge for at privat næringsliv tar inn flere
1153 lærlinger.
- 1154 • **holde sentrum levende,** og derfor arbeide for at næringslokaler i sentrum ikke
1155 står tomme over lang tid. Kommunen bør tilby å dekke eller subsidiere leien for
1156 oppstartsbedrifter som vil være i lokaler i sentrum, for å unngå tomme lokaler.
- 1157 • **skape bedre grunnlag for torghandel,** med gratis bruk av torget for alle som vil
1158 selge lokale produkter.
- 1159 • **arbeide for mathall i Stavanger.** Vi ønsker dette som en arbeidstreningsarena.
- 1160 • **styrke lokal matproduksjon,** blant annet gjennom jordvern og støtteordninger
1161 for mer miljøvennlig landbruk.
- 1162 • **støtte mer miljøvennlig fiskeri,** arbeide for lukkede oppdrettsanlegg uten
1163 utslipp, som kan sikre sjømat av høy kvalitet.
- 1164 • **videreutvikle kommunale eierskapsprinsipp,** og etablere en årlig kommunal
1165 eierskapsmelding.
- 1166 • **selge kommunen ut av eierskap i selskap og bygg tilknyttet Stavanger**
1167 **Forum.**
- 1168 • **effektivisere kommunen gjennom digitalisering og kompetanseheving,** og
1169 benytte de frigjorte ressursene til å levere enda bedre tjenester blant annet til
1170 næringslivet.
- 1171 • **sikre fortsatt offentlig styring og drift av viktig infrastruktur,** gjennom
1172 selskaper som Lyse, Stavangerregionen Havn og andre interkommunale
1173 selskaper.
- 1174 • **styrke kommunens næringsavdeling,** og melde Stavanger kommune ut av
1175 Greater Stavanger.

1176 **Feminisme og likestilling**

1177 Stavanger skal være en kommune der alle har like muligheter, uavhengig av kjønn og
1178 kjønnsidentitet.

1179 Samfunnet er fortsatt preget av maktforskjeller mellom kvinner og menn. Kvinner tjener
1180 mindre enn menn, eier mindre enn menn og er underrepresentert i maktposisjoner.
1181 Altfor mange kvinner opplever også Stavanger som utrygt.

1182 SV er et feministisk parti, derfor har bekjempelsen av skeivfordelingen mellom kvinner
1183 og menn vært sentralt for SV. Rimelige, offentlige tjenester som kollektivtransport,
1184 barnehager, SFO og gode hjemmehjelpstjenester gjør det mulig for kvinner å delta i
1185 arbeidslivet, være økonomisk uavhengige og samtidig få hverdagen til å henge sammen.

1186 Gode og tilgjengelige hjelpetiltak gjør at kvinner søker hjelp mot vold og overgrep. Gode
1187 velferdstjenester er også god feministisk politikk.

1188 Stavanger skal være en trygg kommune for alle å ferdes i og det skal være en kommune
1189 fri for diskriminering og trakassering. Unge jenter og gutter i Stavangerskolen skal
1190 sikres god og kunnskapsbasert seksualundervisning. Her skal forestillinger om
1191 idealkropper brytes ned, og man skal gi god informasjon til unge om rettigheter,
1192 grensesetting og respekt. Vi skal dyrke mangfold, selvaksept og trygghet.

1193 **SV vil:**

- 1194 • **at seksualundervisningen i skolen skal omhandle kjønn og mangfold,**
1195 **respekt og lyst**, men også maktbalansen i seksuelle relasjoner, grensesetting,
1196 respekt og viktigheten av aktivt samtykke.
- 1197 • **at alle Stavangerskoler skal ha en ressurslærer innen seksualundervisning.**
1198 SV vil også at alle Stavangerskoler skal delta i "Uke 6", som er et læringsopplegg
1199 om kjønn, identitet og grensesetting.
- 1200 • **fjerne reklamefinansierte tavler fra det offentlige rom**, som bidrar til økt
1201 kroppspress. Retusjert reklame skal merkes.

1202 **Frihet fra vold og tvang**

1203 Alle mennesker har rett til et trygt og fritt liv uten å bli utsatt for vold. Det inkluderer
1204 frihet fra vold, voldtekt, seksuell trakassering og negativ sosial kontroll. Menns vold mot
1205 kvinner er et folkehelseproblem. Mye av volden som rammer kvinner skjer i hjemmet og
1206 i nære relasjoner. Kvinner er også mer utsatt for seksualisert vold og trakassering i det
1207 offentlige rom. De fleste som lever i prostitusjon er kvinner. SV vil prioritere forebygging
1208 og godt fungerende hjelpetiltak slik at alle kvinner kan leve i frihet fra vold og tvang.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1209 **SV vil:**

- 1210 • **at voldtektssaker og partnervold prioriteres høyt av politiet.**
- 1211 • **styrke kunnskapen om voldtekt og vold mot kvinner** hos politi, rettsvesen,
- 1212 helsepersonell, NAV og folkevalgte.
- 1213 • **ha bedre belysning i Stavangers gater og parker.**
- 1214 • **gi kvinner tilbud om trygge, kommunale overgangsboliger etter opphold på**
- 1215 **krisesenter.**
- 1216 • **arbeide for at politiet prioriterer håndheving av sexkjøpsloven.**
- 1217 • **utvikle exit-program for mennesker i prostitusjon** med mange og gode
- 1218 hjelpetiltak, bl.a. tilbud om bolig, hjelp til å finne en jobb, norskopplæring, studier
- 1219 og helsetilbud.
- 1220 • **at kommunen tilbyr gode helsetilbud** inkludert tilbud om psykolog for
- 1221 mennesker som lever i prostitusjon.
- 1222 • **gjennomføre kurs i selvforsvar med fokus på grensesetting og respekt** for
- 1223 alle i ungdomsskolen.
- 1224 • **at kommunen må utarbeide en forpliktende handlingsplan mot vold i nære**
- 1225 **relasjoner** hvor arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold er
- 1226 inkludert.
- 1227 • **kurse sosialrådgiver, helsesøstre og rådgivere som arbeider i skolen om**
- 1228 **negativ sosial kontroll.**
- 1229 • **oppfordre alle hotell i Stavanger til å bli med på å bekjempe sexkjøp og**
- 1230 **menneskehandel.**

1231 **Regnbuebyen**

1232 Alle skal ha frihet og trygghet til å være den de er og elske den de vil, uten fare for å bli
1233 diskriminert, trakassert eller utsatt for vold. SV vil bekjempe all diskriminering av
1234 seksuelle orienteringer, kjønnsuttrykk og kjønnsidentiteter. I et likestilt samfunn skal
1235 alle kunne leve ut sin identitet, kjærlighet og seksualitet.

1236 Skoler og lokale utdanningsinstitusjoner må skape inkluderende læringsmiljø for alle
1237 elever, studenter og ansatte. Skolen er en viktig arena for å motarbeide mobbing og vold
1238 knyttet til seksuell orientering og kjønnsuttrykk.

1239 Det å tilhøre en seksuell minoritet eller kjønnsminoritet kan medføre stress og
1240 usikkerhet i møte med helsevesenet. LHBT-personer skal møtes med åpenhet, respekt
1241 og kompetanse som mottakere av helse- og omsorgstjenester i vår kommune. Eldre som
1242 innlegges til opphold i institusjon i dag har vokst opp i en tid med liten aksept for
1243 homofili. Å bli møtt med respekt og åpenhet i en slik situasjon er svært viktig og er noe
1244 som krever oppmerksomhet og bevissthet fra institusjonens ledelse.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1245 LHBT-personer med innvandrerbakgrunn opplever ekskludering, og at mange av de
1246 rettighetene som majoritetsbefolkningen tar for gitt er utenfor rekkevidde. Mange
1247 opplever flere former for diskriminering.

1248 **SV vil:**

- 1249 • **at LHBT-perspektivet må tas med i integreringsarbeidet i kommunen.**
- 1250 • **øke kunnskapsnivået om LHBT-helse** blant helse- og omsorgspersonell.
- 1251 • **bedre helsetilbudet for transpersoner.**
- 1252 • **gjennomføre regelmessig kompetanseheving for ansatte i barnehager og**
- 1253 **grunnskolen om LHBT-befolkningen.**
- 1254 • **at skolebibliotekene i Stavanger skal ha et utvalg av skeiv litteratur og**
- 1255 **informasjonsmateriell om LHBT.**
- 1256 • **sikre at alle elever på grunnskolen mottar informasjon om LHBT** på en slik
- 1257 **måte at de trygt kan være åpne om seksuell orientering og kjønnsuttrykk.**
- 1258 • **at LHBT-organisasjoner må få tilgang til å drive informasjonsarbeid i**
- 1259 **grunnskolen.**
- 1260 • **legge til rette for at LHBT-personer også kan leve med sin seksuelle**
- 1261 **identitet i sin alderdom, på sykehjem, dagsenter og lignende.**
- 1262 • **øke kunnskapen om LHBT-personer og skeive i prostitusjon.**
- 1263 • **at kommunen yter økonomisk støtte til organisasjonene som arbeider for**
- 1264 **LHBT-personer som for eksempel FRI.**
- 1265 • **at tilrettelegging for pride-paraden betales av kommunen.** SV ønsker at
- 1266 **paraden kan arrangeres som et gratis-arrangement.**
- 1267 • **bekjempe all diskriminering, vold og trakassering** på grunnlag av seksuell
- 1268 **orientering og kjønnsuttrykk.**

1269 **Antirasisme og inkludering**

1270 Stavanger er en mangfoldig kommune med mennesker som har bakgrunn fra mange
1271 ulike land og kulturer. Dette fører med seg nye ideer, ressurser og muligheter. SVs visjon
1272 er et kulturelt mangfoldig og sosialt rettferdig samfunn med like muligheter for alle.

1273 Ikke alle opplever å ha de samme mulighetene, og forskjellene mellom folk øker. Mange
1274 opplever å bli stengt ute fra ulike samfunnsområder, som for eksempel arbeidslivet,
1275 kommunale tjenester, offentlige rom, utesteder og kollektivtransport. Ekskluderingen
1276 skjer på bakgrunn av etnisitet, språk, seksuell orientering og kjønnsidentitet,
1277 funksjonsevne, klasse, kjønn, religion eller livssyn.

1278 **Inkluderende arbeidsliv**

1279 Deler av Stavangers befolkning stenges ute fra arbeidsmarkedet, selv i økonomiske
1280 oppgangstider. Mange mangler den nødvendige kompetansen arbeidslivet krever, eller
1281 møter et hjelpeapparat med manglende kunnskap om ulike behov. Dette gjelder særlig
1282 for unge som har falt ut av skolen, innvandrere med kort skolegang, personer med
1283 nedsatt funksjonsevne og personer som er utsatt for vold i nære relasjoner.

1284 **SV vil:**

- 1285 • **øke andelen ansatte med minoritetsbakgrunn** gjennom kvotering i Stavanger
1286 kommune, og aktivt rekruttere personer med minoritetsbakgrunn til
1287 lederstillinger i Stavanger kommune.
- 1288 • **lage en startpakke for arbeidsinnvandrere** med informasjon om rettigheter og
1289 plikter på språk de forstår. Lage en skolering for arbeidsinnvandrere i samarbeid
1290 med LO i Stavanger.
- 1291 • **opprette en tilskuddsordning for næringslivet** til universell utforming av
1292 arbeidsplasser.
- 1293 • **utvide Stavanger kommunes rekrutteringsordning for mennesker med**
1294 **funksjonsnedsettelse**.
- 1295 • **videreutvikle kvalifiseringsprogrammet** for å få kvinner med
1296 innvandrerbakgrunn ut i arbeidslivet.

1297 **Nulltoleranse mot rasisme**

1298 SV vil arbeide for et Stavanger for alle, der mennesker av ulik etnisitet, religion og
1299 kulturer lever side om side. Det skal ikke være tvil om menneskesynet vårt.
1300 Generaliseringer av mennesker skal være fullstendig uakseptabelt. Særlig skal vi være
1301 på vakt mot bruk av etnisitet eller religion som forklaring på sosiale problemer og
1302 økonomiske forskjeller. Stavanger skal ha nulltoleranse mot rasisme.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 1303 Rasisme skaper og holder vedlike utrygghet og bryter tilliten mellom folk. Rasisme gjør
1304 at mange velger å holde seg borte fra det offentlige ordskiftet, men bidrar også til
1305 mobbing i skolen og på arbeidsplassen.
- 1306 Rasisme eksisterer ikke kun i nynazistiske og høyreekstreme miljøer, men er innvevd i
1307 ubevisste hverdagslige handlinger og ord. Vi ser en tendens i samfunnet til at negative
1308 holdninger til ukjente kulturer og religioner ofte ikke blir ansett som rasisme.
1309 Maktpersoner på høyresiden normaliserer hatretorikk og rasisme for å tilsløre
1310 problemer som egentlig bunner i økende sosiale ulikheter i samfunnet. Å motvirke
1311 rasisme handler derfor om mer enn bekjempelse av direkte diskriminering av
1312 enkeltpersoner. Rasisme er en stor trussel mot den inkluderende kommunen Stavanger
1313 skal og bør være, og må motarbeides strukturelt og systematisk.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1314 Et rikt kulturliv

1315 Stavanger skal være en kommune med forståelse for kunstens og kulturens rolle i
1316 samfunnet. Kunst og kultur skal inngå i alle planer vi har for kommunens utvikling.
1317 Kommunen skal ha store ambisjoner og gi befolkningen et rikt kulturliv.

1318 Vi skal ha en kulturpolitikk for å sikre mangfold, men også for å ta vare på en kulturarv,
1319 bygninger og tradisjoner. Innenfor kulturpolitikken skal det også være rikelig med plass
1320 for selvrefleksjon, diskusjon og debatt. Kultur handler om ytringer. Kulturpolitikken skal
1321 sikre en offentlighet, at det finnes et bredt offentlig ordskifte både for den enkelte og for
1322 samfunnet. Kulturpolitikken skal sikre deltagelse og engasjement i en samfunnsdebatt
1323 som her må forstås videst mulig.

1324 Kunst handler om uttrykket i seg selv, om prestasjon og kvalitet. Kunsten utfordrer
1325 selvforståelsen - den skal kunne være undergravende og motstrøms. Det at kunsten
1326 utfordrer kulturen gjør at vi trenger offentlige bevilgninger til kunstfeltet. Vi kan ikke se
1327 for oss at markedet etterspør eksistensielle og samfunnsmessige utfordringer.

1328 Stavanger skal satse på kunst- og kulturlivet. Dette skal være tilgjengelig for alle. Klasse,
1329 økonomi og tradisjoner avgjør i mange tilfeller om den enkelte tar i bruk den store
1330 bredden av aktiviteter og tilbud som kulturlivet gir. Kulturlivet er under sterkt press fra
1331 kommersielle krefter som ønsker å gjøre mest mulig av folks fritid og interesser om til
1332 konsum. Dette er ødeleggende for ønsket om mangfold i uttrykk og tradisjoner.

1333 Demokratiet forutsetter et bredt ordskifte der alle slags ytringer kommer fram. Det
1334 offentlige ordskiftet er under press i og med at de tradisjonelle mediebedriftene har
1335 redusert virksomheten sin. Dette går ut over muligheten til å ha en reflektert og opplyst
1336 samfunnsdebatt. Arenaer som Sølvberget, Kverulantkatedralen KåKå, Kapittel-festivalen
1337 og andre er derfor viktige for det offentlige ordskifte og debatt. Stavanger skal løfte
1338 ytringsfriheten og er derfor naturlig nok hovedsete for fribyforfatterne i ICORN.

1339 Stavanger har flere store kunst- og kulturinstitusjoner lokalisert i byen. SV ønsker en
1340 utvikling som fremmer engasjement og deltagelse. Vi vil styrke satsingen på kultur for
1341 barn og unge, for kunnskap og debatt. Vi ønsker å bruke kultur som et verktøy i
1342 integreringspolitikken og aktivt i eldre- og seniorpolitikken.

1343 Studentersamfunnet Folken

1344 Folken er en viktig kulturscene, samtidig som det er studentenes samlingsplass i
1345 sentrum. Studenthuset er basert på frivillighet og er en viktig tilbyder av kultur både for
1346 studenter og befolkningen for øvrig. SV er opptatt av å sikre gode vilkår for videre drift
1347 av Studentersamfunnet Folken, med gode betingelser. SV jobber derfor for økt
1348 driftstilskudd til huset, samt støtte til husleie. SV ønsker at Stavanger kommune skal
1349 bidra til å kjøpe bygget, slik at det frigjøres midler til oppussing og drift. Folken er et

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1350 naturlig sted for mellomstor scene i sentrum. Storsalen bærer preg av sin alder, og vi vil
1351 støtte oppussing av lokalet.

1352 Stavanger Konserthus

1353 Stavanger har et konserthus som er i verdensklasse, akustisk og arkitektonisk. Det er
1354 attraktivt for alt fra klassiske til rytmiske musikktilbydere, til konferanser, større møter,
1355 foredragsholdere og komikere. Det er viktig å opprettholde høy aktivitet. SV vil jobbe for
1356 at konserthuset fortsatt er en åpen og viktig arena for regionens befolkning. De huser
1357 også Stavanger Symfoniorkester, som er viktig for hele regionen.

1358 Rogaland teater

1359 SV er opptatt av at Rogaland teater skal fortsette å levere teateropplevelser av
1360 internasjonal kvalitet. Dette kan være utfordrende i dagens lokaler. Vi ser derfor på
1361 Rogaland teaters planer for utbygging med stor interesse og vil jobbe for en best mulig
1362 løsning for teateret. Et godt teater i gode lokaler er viktig for hele kommunen og
1363 regionen, og SV vil støtte videre utvikling av teateret.

1364 Tou Scene

1365 Tou Scene har siden oppstarten vært en pådriver for det alternative kulturtilbudet i
1366 Stavanger. Foruten de kommunale ambisjonene og tiltakene rundt Nye Tou har det vært
1367 et stort kulturelt engasjement fra både publikum og tilbydere av kultur for huset. SV vil
1368 jobbe for at Nye Tou skal bli tilgjengelig for alle – utøver som publikum. Vi vil være
1369 opptatt av at lokalene skal være tilrettelagt for allsidig bruk på tvers av sjanger og
1370 kunstarter, med vekt på flerbruksmuligheter, som står i stil til de økonomiske
1371 utfordringene som finnes i kulturlivet. SV vil ha egne og lavere takster for unge utøvere.
1372 Den gode utviklingen av Tou Scene vil SV bidra til å forsterke.

1373 Metropolis

1374 Metropolis er et viktig kulturhus for ungdom i Stavanger. Huset tilbyr gratis
1375 øvingslokaler og innspillingsstudio for unge band og artister, workshops og utstillings-
1376 og oppvisningslokaler for unge kunstnere og idrettsutøvere. Det er også et sted hvor
1377 ungdom kan finne trygge voksenpersoner. SV ser på miljøet som et unikt og uvurderlig
1378 rusfritt alternativ i Stavanger sentrum, og vil bidra til at dette fortsetter. Det er viktig at
1379 tilbudet fortsatt beholdes i sentrum, og SV vil beholde Metropolis der det er nå.

1380 Meieriet

1381 Rennesøy kulturhus, Meieriet har som formål å være en kulturformidler for
1382 innbyggerne. Driften er dugnadsbasert. Rennesøy folkebibliotek og
1383 Frivillighetssentralen holder til der. Det arrangeres bygdekino, konserter og lokale
1384 revyer. Kulturskolen har undervisning og oppvisninger der. Meieriet er et naturlig

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1385 samlingspunkt for kultur på Rennesøy. Derfor er SV opptatt av å sikre gode vilkår for
1386 videre drift av huset.

1387 **Otto-huset**

1388 Otto-huset er et av få eldre hus igjen i Judaberg sentrum. Det drives i dag som en stiftelse
1389 og brukes til ulike kulturaktiviteter som kunstutstillinger og konserter av ulik art, alt fra
1390 kammerkonserter til blues, rock og folk. Det har også vært en lang rekke forfatterbesøk
1391 og foredrag. I området rundt Otto-huset er det en vakker skulpturpark. SV vil arbeide for
1392 at Otto-huset skal fortsette å utvikle gode kulturtilbud til innbyggerne og sette preg på
1393 Judaberg sentrum med vakker kunst.

1394 **Domkirken**

1395 Stavanger domkirke er en av landets eldste kirker, og ett av de viktigste og flotteste
1396 landemerkene og byggene i sentrum. Å vedlikeholde og tilgjengeliggjøre bygget er viktig
1397 for SV og derfor vil vi sikre et tilknyttet bygg med toalett- og turistfasiliteter. Dette må
1398 gjøres slik at det ikke påvirker Stavanger katedralskole negativt.

1399 **Sølvberget**

1400 Sølvberget bibliotek og kulturhus er byens hjerte og møteplass, og samler en lang rekke
1401 aktiviteter under samme tak. Den store oppgraderingen som har vært av bygget har gitt
1402 nye muligheter for arrangementer, studier og underholdning. SV vil fortsette å satse på
1403 Sølvberget, og det er viktig å få på plass midler til å ansette egen sosialarbeider som kan
1404 følge opp ungdomsmiljøet på bygget.

1405 **Bibliotek**

1406 Folkebibliotekene er et svært viktig tilbud for å styrke sosial og kulturell utjevning.
1407 Bibliotekene retter seg mot alle grupper i samfunnet og er avgjørende for informasjon
1408 og kunnskap.

1409 Bibliotekene er møtested for alle, blant annet fordi de gir et mangfoldig tilbud til
1410 publikum. Folkebibliotekene bidrar til å fremme kunnskapsutvikling, kulturformidling,
1411 utdanning, demokrati og ytringsfrihet. Målet er å gjøre bibliotekene til oppdaterte
1412 møteplasser for kultur, kunnskap og informasjon for hele befolkningen.

1413 Folkebibliotekene er også et godt verktøy for integrering. Mangfold og bredde er
1414 berikende for kommunen, derfor må minoriteter ha mulighet til å utvikle sin kultur, og
1415 det må tilrettelegges for kulturell utveksling. Internasjonalt kulturverksted på
1416 Sølvberget er et godt tiltak som spesielt legger til rette for dette.

1417 SV ønsker at bibliotekene skal utvide hva de låner ut, og låne ut verktøy, redskaper,
1418 turutstyr, ski og lignende. Målet er at vi skal redusere forbruket og behovet for at alle

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

1419 eier verktøy og utstyr hver for seg. Man skal heller kunne låne dette ved behov. Dette vil
1420 være en kommunal delingsøkonomi.

1421 **SV vil:**

- 1422 • **holde bydelshusene i god stand.**
- 1423 • **sikre drift av grendehus.**
- 1424 • **arbeide for at Eiganes og Våland får eget bydelshus.**
- 1425 • **arbeide for ordninger som gjør at barn fra fattige familier** også får oppleve
1426 kulturtilbudene på lik linje med andre barn. Dette gjelder også kulturskolen.
- 1427 • **sørge for pilotprosjekter med samarbeid mellom kulturskolen og SFO.**
- 1428 • **gi skolene økte midler til å besøke kommunens kulturinstitusjoner.**
1429 Kolumbus skal tilby gratis kollektivreiser utenom rushtiden for skoleelever som
1430 skal på slike besøk.
- 1431 • **bevare og styrke Metropolis og fritidsklubber** med tilbud for ungdom, med
1432 flere klubber i hver bydel.
- 1433 • **satse på Sølvberget bibliotek og kulturhus og bibliotekstilbudet på**
1434 **Rennesøy og Finnøy.** SV vil også sørge for å bevare og videreutvikle filialnettet
1435 og sørge for at alle bibliotek er meråpne (åpne utenfor ordinær arbeidstid og på
1436 søndager, men da ofte uten bibliotekarer). Nye filialer må bygges i takt med
1437 boligutbygging.
- 1438 • **tilby rimelige lokaler med langsiktige leiekontrakter for profesjonelle**
1439 **kunstnere og frivillig kulturaktivitet** som korps, kor og band. Sørge for at
1440 skolene er åpne som lokale kulturarenaer på kveldstid og i helgene.
- 1441 • **at kommunen jobber for å skaffe til veie øvingslokaler.** Vi må også
1442 vedlikeholde de vi har.
- 1443 • **at kommunen har en handlingsplan for å styrke korps og kor** i kommunen.
- 1444 • **sette av midler til utendørskonsserter ulike steder i byen.**
- 1445 • **satse på bedre språkopplæring.** Eksempler er språkgrupper og språkkafeer i
1446 bibliotekene.

1447 **Idrett og friluftsliv**

1448 Fysisk aktivitet i form av idrett og friluftsliv er et viktig bidrag til folks livskvalitet. Idrett
1449 og friluftsliv er en vesentlig del av mange menneskers liv og identitet og er en
1450 bærebjelke i norsk frivillighet og et lim i samfunnet. SVs mål er at alle skal ha mulighet
1451 til naturopplevelser og fysisk aktivitet i hverdagen, uavhengig av økonomisk bakgrunn,
1452 klassetilhørighet, alder og funksjonsnivå.

1453 Både den organiserte idretten og egenorganiserte aktiviteter bidrar til dette. SV vil
1454 styrke friluftslivet og den organiserte idretten. Vi vil gjøre det enklere å være fysisk aktiv
1455 også i egenregi. SV vil øke aktivitetstilskuddene til de frivillige
1456 friluftslivsorganisasjonene for å etablere lavterskeltilbud til befolkningen.

1457 SV vil at alle skal ha tilgang til grøntområder for lek, idrett, friluftsliv, naturopplevelse og
1458 annen utendørs rekreasjon i gangavstand fra bolig. Mer bruk av parker, friområder, øyer
1459 og fjorden stiller større krav til skjøtsel og vedlikehold.

1460 **Idrett**

1461 Organisert idrett for barn, ungdom og voksne er svært viktig for folkehelsen. SV vil bidra
1462 til å forebygge rasisme og diskriminering i idrettsmiljøet og arbeide for et idrettstilbud
1463 hvor alle kan delta. Gjennom styrkede tilskuddsordninger for klubbene skal idrettslag og
1464 foreninger kunne gjennomføre tiltak for større integrering og inkludering.

1465 SV vil at alle skal ha tilbud om organisert idrett. Det krever at kostnadene i ulike
1466 idrettsgrener må være så lave at de ikke ekskluderer noen.

1467 Idrettstilbudet for ungdom er ofte bra. Samtidig er frafallet stort, og det er høye terskler
1468 for å begynne med nye aktiviteter. Det kan ha sammenheng med at ambisjonsnivået i
1469 enkelte idrettsgrener er for høyt for noen. Idrettslagene bør etablere lavterskeltilbud for
1470 barn og ungdom som verken ønsker å spesialisere seg eller satse i konkurranseidretten.
1471 Dette er tilbud til dem som ønsker trening og treningsglede.

1472 Svømming er gøy og berger liv. Mange har for dårlige svømmeferdigheter. SV vil at alle
1473 barn skal lære å svømme og at svømmehallene skal være tilgjengelige for alle. God
1474 svømmeopplæring, særlig for barn og unge, må prioriteres. SV mener at svømmehallene
1475 og Gamlingen skal driftes av kommunen, og at prisen på billettene bør bli lavere.

1476 Det er først og fremst kommunen som skal bygge og eie idretts- og friluftsanlegg. SV vil
1477 at idrettslagene skal sikres økonomi som gjør det mulig for ledere og trenere å
1478 konsentrere seg om å bruke fritiden til å skape gode idrettstilbud.

1479 **SV vil:**

- 1480 • **prioritere breddeidretten** og mener at områder med lavest dekning skal
1481 komme først. Videre skal områder med stor tilvekst av barn og unge og områder

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 1482 med fattigdom og sosiale utfordringer prioriteres.
- 1483 • **ruste opp eksisterende idrettsanlegg og bygge nye.** Utbygging av
- 1484 idrettsanlegg må gjøres i nært samarbeid med idretten selv.
- 1485 • **øke det økonomiske tilskuddet** til idrettslag i områder med fattigdom og
- 1486 sosiale utfordringer.
- 1487 • **at alle skolebarn skal ha minst 40 timer svømmeundervisning**, og at alle
- 1488 skoler skal ha tilgang til svømmehall.
- 1489 • **ha romslige åpningstider og lavere, subsidierte priser** i svømmeanleggene.
- 1490 • **etablere småskala-anlegg**, som klatrevegger og skateramper.

1491 **Friluftsliv**

1492 Stavangers natur gir gode og mange muligheter for friluftsliv. Det er avgjørende å ta vare

1493 på naturen, som er selve friluftslivets grunnlag. Friluftaktiviteter må utføres på en slik

1494 måte at naturområdene og deres mangfold ikke trues.

1495 Det er et behov for vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av infrastruktur som

1496 turveier, stier, toaletter og annet utstyr.

1497 **SV vil:**

- 1498 • **øke aktivitetstilskuddene til de frivillige friluftslivsorganisasjonene** for å
- 1499 etablere lavterskeltilbud til befolkningen.
- 1500 • **styrke nettverket av stier, løyper og sykkelveier.**
- 1501 • **bygge ut sykkelveier** i bygatene og fremskynde bygging av egne sykkelveier.
- 1502 • **etablere flere utendørs treningsanlegg** i parkene.

1503 **Internasjonal solidaritet**

1504 Stavanger skal være en kommune som er fri for rasisme og etnisk diskriminering og som
1505 er ønsker å styrke sitt etniske og kulturelle mangfold. Stavanger kommune skal være en
1506 forbilledlig etisk aktør som bidrar til å eliminere internasjonal menneskehandel, har et
1507 næringsliv som ikke trekker profitten til skatteparadis, og som aktivt støtter de faglige,
1508 økonomiske og sosiale rettighetene til kommunens arbeidsinnvandrere. Stavanger skal
1509 stå i front internasjonalt i bekjempelsen av atomvåpen, klimautslipp og andre globale
1510 farer som truer menneskeheten.

1511 Sosial dumping er et utstrakt problem på arbeidsplasser der mange har utenlandsk
1512 opprinnelse eller er ansatt i vikarbyrå. Nesten ingen av disse er fagorganiserte, og de har
1513 svært dårlige lønns- og arbeidsvilkår.

1514 Stavanger kommune er Stavangers største arbeidsgiver og en av landets store kunder
1515 for det private næringsliv. Dette gir mulighet til å sette høye etiske standarder for resten
1516 av arbeidslivet. Kommunen er en del av globaløkonomien, der transnasjonale
1517 storselskaper leverer en stor del av tjenestene som forbrukes, samtidig som de betaler
1518 minimalt med skatt til landet og kommunen.

1519 Stavanger har flere vennskapsbyer rundt i verden, og det er viktig å fortsette et godt
1520 samarbeid med disse. Særlig Nablus, Stavangers palestinske vennskapsby, vil SV styrke
1521 forholdet til.

1522 **SV vil:**

- 1523 • **at Stavanger kommune skal ha en generell etikkplan** for offentlige innkjøp av
1524 varer, tjenester og i arbeidslivet. Planen skal bidra til at kommunens
1525 internasjonale forpliktelser blir etterlevd.
- 1526 • **at leverandører av varer til Stavanger kommune kan garantere at de ikke**
1527 **er produsert i okkuperte områder**, for eksempel i Palestina.
- 1528 • **styrke forholdet til vennskapsbyene**, og særlig Nablus.
- 1529 • **at Stavanger kommune støtter opp om BDS-konseptet** (boikott, de-
1530 investering og sanksjoner) som retter seg mot selskaper som tjener på Israels
1531 okkupasjon av Palestina.
- 1532 • **at Stavanger kommune skal stille etiske krav** ikke bare til leveransene, men
1533 også til leverandørene og deres underleverandører.
- 1534 • **at Stavanger kommune skal bekjempe sosial dumping**
- 1535 • **at Stavanger kommune ikke skal inngå avtaler med, og ikke ha**
1536 **fondsinvesteringer i, selskap som har moder- eller søsterselskap i**
1537 **skatteparadiser.**
- 1538 • **at Stavanger kommune tar imot flere flyktninger** og presser regjeringen til å
1539 ta ansvar for en større del av den internasjonale flyktningstrømmen.

ET STAVANGER FOR ALLE
Forslag til arbeidsprogram for Stavanger SV

- 1540
- 1541
- 1542
- 1543
- 1544
- 1545
- 1546
- 1547
- 1548
- **at Stavanger erklærer kommunen for atomvåpenfri sone.** NATO-allierte skip som vil besøke Stavanger må deklarerere hvilke våpen de har om bord; har de atomvåpen, eller vil de ikke avlevere deklarasjon, skal de ikke tillates å anløpe Stavangerregionen Havns havner.
 - **at Stavanger støtter den internasjonale kampen mot Frihandelsavtalen for tjenester (TISA),** som vil øke presset for privatisering av kommunale tjenester. Stavanger må erklære seg som TISA-fri sone. Stavanger kommune må også motsette seg bestemmelser som svekker kommunen som yter av offentlige tjenester.

1549 **Et styrket folkestyre**

1550 For SV er styrking og utvidelse av demokratiet grunnleggende. I dag opplever for mange
1551 at de ikke har påvirkning på beslutninger som gjelder dem. Lokaldemokratiet skal gi
1552 nærhet mellom innbyggerne og de som tar beslutningene. SV vil ha mer demokrati i
1553 kommunen. Innbyggerne må selv få ta direkte del i viktige demokratiske beslutninger.

1554 SV vil fortsette arbeidet med å gjøre kommunen mer åpen og gjennomsiktig. Budsjetter
1555 og kommunale dokumenter skal være forståelige, og folk skal ha innsyn. Folk skal nå
1556 fram, hverdagsproblemene skal løses og vedtak som er fattet skal følges opp.
1557 Kommunen må styrke de felles arenaene for debatt i kommunen.

1558 Stavanger må være en kommune der utviklingen styres aktivt gjennom demokratiske og
1559 politiske prosesser, sammen med innbyggerne. De som bor i Stavanger må inviteres
1560 enda mer aktivt med i diskusjoner om hvordan kommunen skal formes. Det må skje
1561 gjennom demokratiske prosesser og ikke bare overlates til faginstanser og
1562 eiendomsspekulanter.

1563 **SV vil:**

- 1564 • **prøve ut deltakende budsjettering.** Innbyggerne får styre direkte deler av
1565 kommunebudsjettet i bydelene.
- 1566 • **legge til rette for at alle innbyggere får sterkere mulighet til å påvirke**
1567 **beslutningene** gjennom bydelenes budsjettprosesser.
- 1568 • **jobbe for en representativ fordeling i lokalpolitikken** med tanke på kjønn,
1569 etnisitet, etc.
- 1570 • **styrke kommunedelsutvalgenes makt.** SV vil arbeide for at det blir direktevalg
1571 til kommunedelsutvalgene.